

Komisja
Europejska

PANORAMA

LATO 2016 / Nr 57

Pomorskie wybiera inteligentną drogę

EUROPEJSKI TYDZIEŃ
REGIONÓW I MIAST

INWESTYCJE
W REGIONACH
WYSPIARSKICH

IMPULS DLA
ROLNICTWA
GÓRSKIEGO

Polityka
regionalna
i miejska

panorama

WSTĘP	3	UCHWYCONY OBIEKTYWEM	24
EUROPEJSKI TYDZIEŃ REGIONÓW I MIAST 2016	4	ARCTIC SMARTNESS W LAPONII	26
UNIwersYTET EUROPEJSKIEGO TYGODNIA REGIONÓW I MIAST	6	WSPARCIE DLA WYSP W RAMACH POLITYKI SPÓJNOŚCI	27
IWYWIAD Z WALTEREM DEFFAA	8	POMORSKIE: INTELIGENTNA REWITALIZACJA MIAST	28
SIIM KALLAS O UPROSZCZENIU	14	GOSPODARKA SPOŁECZNA W GRECJI	36
AKTUALNOŚCI (W SKRÓCIE).....	17	ZAANGAŻOWANIE MŁODZIEŻY W PROJEKT BAYINTRAP	38
PROGRAM INTERACT	18	PROJEKTY ZE ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA, AUSTRII, WĘGIER, FRANCJI I HISZPANII	40
MAPY: OFIARY ŚMIERTELNE WYPADKÓW DROGOWYCH I JAKOŚĆ POWIETRZA	20	PROGRAM	44
EUSAIR: STRATEGIA MAKROREGIONALNA	22		

06

08

24

36

Ten magazyn jest drukowany w językach angielskim, bułgarskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, niemieckim, polskim, rumuńskim i włoskim na papierze z makulatury. Internetowa wersja magazynu jest dostępna w 22 wersjach językowych na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/information/publications/panorama-magazine/

Prace nad treścią niniejszego wydania zakończyły się w czerwcu 2016 r.

NOTA PRAWNA

Ani Komisja Europejska, ani żadna inna osoba działająca w jej imieniu nie odpowiadają za ewentualny sposób wykorzystania informacji zawartych w niniejszej publikacji ani za błędy, które mogą się pojawić mimo starannego opracowania i drobiazgowej korekty.

Niniejsza publikacja niekoniecznie odzwierciedla opinię lub stanowisko Komisji Europejskiej.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2016

ISSN 1725-8243

© Unia Europejska, 2016

Powielanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

(* Prawo do wykorzystania wskazanej ilustracji udzielono jedynie magazynowi Panorama (wydanie 57) z wyłączeniem wszelkich innych zastosowań; ilustracja ta może być powielana w kontekście magazynu Panorama 57 i jego różnych wersji językowych — nie można jej powielać w innych celach.

Wykorzystanie/powielanie materiałów chronionych prawami autorskimi osób trzecich wymaga uzyskania zgody posiadaczy tych praw.

Printed in Belgium

Zdjęcia (strony):

Okladka: iStock©JanMiko

Strona 3: Komisja Europejska

Strony 4, 5: Komisja Europejska

Strony 6, 7: Komisja Europejska

Strony 8, 9, 10, 11, 12, 13: Komisja Europejska

Strony 14, 15, 16: Komisja Europejska

Strona 17: Komisja Europejska

Strony 18, 19: Komisja Europejska

Strony 20, 21: Komisja Europejska

Strona 22: iStock©sjhaytov

Strony 23, 24, 25: Komisja Europejska

Strony 26, 27: Komisja Europejska, iStock©Cat82

Strony 28, 29, 30, 31: Komisja Europejska

Strony 32, 33, 34, 35: Komisja Europejska

Strony 36, 37: iStock©verve231, Komisja Europejska

Strony 38, 39: Komisja Europejska

Strona 40: NCC

Strona 41: www.weissenseer.com

Strona 42: iStock©AM29

Strona 43: iStock©Marco Marchi

Wstęp

Przegotowania do Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast (EWRC), zwanego dawniej OPEN DAYS (Dniami Otwartymi), który odbędzie się w dniach 10–13 października w Brukseli, są już bardzo zaawansowane. Nazwa się zmieniła, ale idea pozostaje ta sama. Wydarzenie to obejmuje około 130 warsztatów, debat i spotkań służących nawiązywaniu kontaktów i w tym roku odbywa się

pod hasłem „Regiony i miasta motorem trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu”. Dla osób, które nie mogą przyjechać do Brukseli, stworzono program wydarzeń, które będą się odbywać w całej Europie od września do listopada.

Trzy główne tematy tegorocznego Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast są zgodne z priorytetami politycznymi Komisji i Komitetu Regionów – obejmują trwałą i zrównoważony wzrost gospodarczy, wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu i uproszczenie zasad działania funduszy ESI. Przedstawiciele około 187 regionów i miast z 28 krajów poświęcą szczególną uwagę nowym możliwościom przyciągania i wprowadzania inwestycji UE w miastach i regionach, będą omawiać wyniki takich inwestycji, opisywać dobre praktyki i zachęcać do dialogu w sprawie przyszłych usprawnień.

Jednym z głównych wydarzeń podczas tego tygodnia będą sesje w ramach inicjatywy Uniwersytet EWRC., Mają one na celu udostępnienie najnowszych badań w dziedzinie rozwoju regionalnego i miejskiego decydentom i osobom zajmującym się tymi dziedzinami zawodowo oraz popularyzującą wyników badań. W tym roku popularne seminarium dla doktorantów i naukowców rozpoczynających karierę dotyczyć będzie polityki spójności UE.

Do innych najważniejszych atrakcji należy ceremonia wręczenia nagród RegioStars, przyznawanych co roku za dobre praktyki w zakresie rozwoju regionalnego i inspirujące innowacyjne projekty współfinansowane w ramach polityki spójności. W nawiązaniu do OPEN Urban DAY (Dzień Miast) 2015 odbędzie się również wiele imprez dla specjalistów zajmujących się rozwojem miejskim oraz ogłoszenie wyników corocznego konkursu fotograficznego.

Debata na wysokim poziomie

Jeżeli beneficjenci europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych mają w pełni wykorzystać oferowane im możliwości, dostęp do finansowania musi być zdecydowanie jak najprostszy. Z wywiadu z byłym wiceprzewodniczącym Komisji Siimem Kallasem, obecnie przewodniczącym grupy wysokiego szczebla w sprawie uproszczenia,

można dowiedzieć się, w jaki sposób dwunastu niezależnych ekspertów nadzoruje procedury i wspiera uproszczenie, aby zachęcać do lepszego wykorzystania inwestycji w regionach UE. W niespełna rok grupa przeanalizowała zagadnienia dotyczące e-administracji, uproszczonych opcji kosztów, dostępu MŚP do finansowania oraz instrumentów finansowych, a także sporządziła wnioski i zalecenia dla zainteresowanych stron. Grupa wysokiego szczebla zajmuje się obecnie przygotowaniem sprawozdania w sprawie uproszczenia ram wdrażania na okres po roku 2020, które ma być uwzględnione w przemyśleniach Komisji o przyszłości polityki spójności.

Nowy wygląd magazynu

W tym wydaniu *Panoramy* zamieściliśmy kilka artykułów o nowej tematyce i wprowadziliśmy nowe elementy opracowania graficznego, lepiej dopasowane do treści magazynu. Artykuł o województwie pomorskim w Polsce analizuje w pogłębiony sposób wyzwania, przed którymi stoi ten region i prezentuje stosowane tam „podejście negocjacyjne”, mające na celu przezwyciężenie tych problemów. Współpracując z różnymi partnerami władze województwa określają inteligentne specjalizacje, rozwijają projekty rewitalizacyjne i koordynują działania w obszarach miejskich. W wywiadzie z Mieczysławem Strukiem, marszałkiem województwa pomorskiego, rozmawiamy o wkładzie polityki spójności w rozwój gospodarczy tego regionu oraz o komplementarności różnych narzędzi inwestycyjnych.

Artykuł prezentujący od podszewki projekt BAYinTRAP pokazuje, w jaki sposób wykorzystano koncepcję szkoły letniej, aby zainteresować uczniów miejskimi systemami transportu publicznego i zachęcić ich, by brali udział w tworzeniu polityki zrównoważonego transportu miejskiego.

Koniec epoki

Wywiad z Walterem Deffaa, Dyrektorem Generalnym ds. Polityki Regionalnej, pozwala zapoznać się z jego trzydziestoletnią karierą w Komisji Europejskiej, z jego sukcesami i niepowodzeniami. Walter Deffaa właśnie przygotowuje się do odejścia na emeryturę i podjęcia innych ciekawych wyzwań. ■

Corina Crețu

Komisarz UE ds. Polityki Regionalnej

Europejski Tydzień Regionów i Miast 2016

W 2016 r. Europejski Tydzień Regionów i Miast (ang. EWRC, dawniej nazywany OPEN DAYS, czyli Dniami Otwartymi) odbędzie się pod hasłem „Regiony i miasta motorem trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu”. Wydarzenie to obejmie ponad 130 warsztatów, dyskusji i spotkań służących nawiązywaniu kontaktów, w których weźmie udział około 6000 uczestników. Oprócz warsztatów w Brukseli w całej Europie od września do listopada 2016 r. odbędzie się wiele wydarzeń lokalnych.

Tegoroczna impreza skupia się na trzech głównych tematach, wiążących się z politycznymi priorytetami Komisji Europejskiej i Komitetu Regionów na rok 2016. Dyskusje mają na celu wspieranie realizacji programów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych na lata 2014–2020, zaprezentować wyniki inwestycji unijnych oraz przykłady dobrych praktyk, a także zachęcać do wypowiedzenia się w sprawie przyszłych usprawnień w następujących dziedzinach:

➤ Trwały i zrównoważony wzrost gospodarczy

W obrębie tej tematyki omawiane będą nowe możliwości dla regionów i miast w zakresie wspierania wzrostu i tworzenia nowych miejsc pracy, w kontekście internacjonalizacji gospodarek państw europejskich. Uczestnicy będą też badać, które regiony i miasta przyciągają obecnie najwięcej nowych inwestycji i dlaczego. Ponadto analizie poddane zostaną nowe możliwości związane z innowacjami, w szczególności w odniesieniu do efektywności energetycznej, rozwoju gospodarki niskoemisyjnej oraz promowania gospodarki o obiegu zamkniętym, a także inteligentnej specjalizacji.

➤ Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu

Podczas seminariów poświęconych temu tematowi badane będą rozwój i wprowadzanie w życie polityk dotyczących rynku pracy

i włączenia społecznego na poziomie lokalnym dla ludności znajdującej się w trudnej sytuacji, w tym kwestii takich jak mieszkania socjalne, usługi publiczne i edukacja, oraz środków ułatwiających zakładanie mikroprzedsiębiorstw lub małych przedsiębiorstw i tworzenie otoczenia bardziej przyjaznego samozatrudnieniu. Na tych spotkaniach przedstawiciele regionów i miast mogą podzielić się doświadczeniami w rozwiązywaniu problemów związanych z kryzysem uchodźczym, m.in. dzięki środkom unijnym.

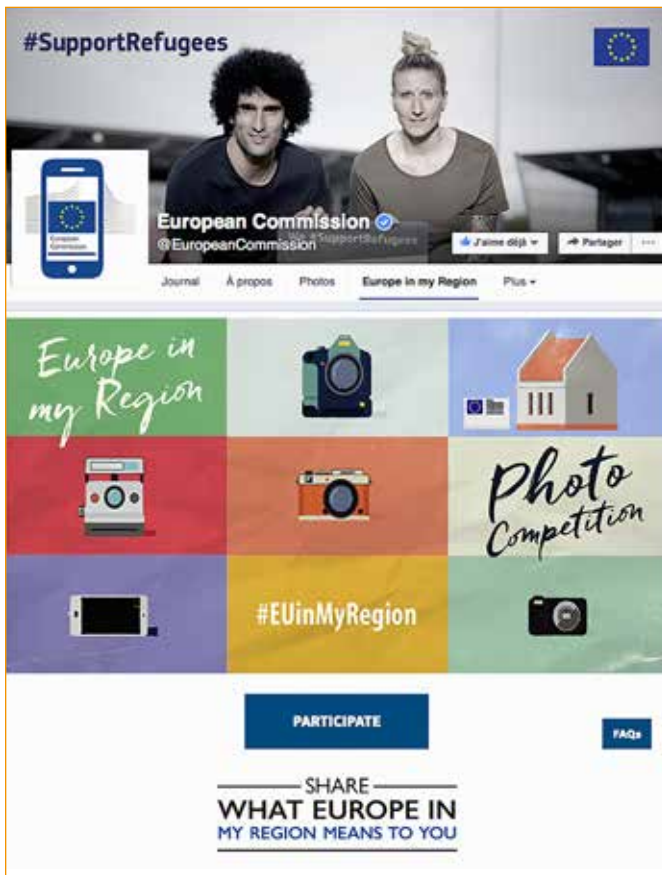
➤ Uproszczenie europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych

Na spotkaniach poświęconych tej tematyce władze regionalne i rajowe realizujące programy wspierane w ramach europejskich funduszy strukturalnych i funduszy inwestycyjnych będą mieć okazję do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie poprawy skuteczności i sprawności zarządzania programami, w tym w odniesieniu do sposobów uproszczenia zarządzania i tworzenia zdolności administracyjnych i wykonawczych. Zapoznają się również z najlepszymi praktykami w dziedzinie rozwoju obszarów miejskich, programów zintegrowanych inwestycji terytorialnych i rozwoju kierowanego przez lokalne społeczności oraz w zakresie wspierania zastosowania nowych instrumentów finansowych. Interesującym elementem tych spotkań będzie prezentacja wczesnych wyników ocen *ex post* za okres 2007–2013.

Agenda miejska dla Europy w centrum uwagi

W nawiązaniu do ubiegłorocznego OPEN Urban DAY Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej i Komitet Regionów połączyły siły z Regionem Stołecznym Brukseli, instytucjami lokalnymi, przedstawicielami innych miast oraz sieci europejskich i inicjatyw w celu wsparcia międzynarodowej wymiany informacji w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.

Specjaliści w dziedzinie rozwoju obszarów miejskich będą mogli odwiedzić miejsca realizacji projektów i uczestniczyć w interaktywnych sesjach, warsztatach i najważniejszych wydarzeniach dotyczą-

cych agencji miejskiej dla Europy (jej priorytetowych tematów, partnerstw i punktów kompleksowej obsługi), oceny skutków dla miast oraz znaczenia wielopoziomowego zarządzania. Miejsca realizacji projektów będą mieli okazję zobaczyć podczas wizyt organizowanych przez Region Stołeczny Brukseli.

Wydarzenia lokalne

Wszystkie uczestniczące w tym wydarzeniu regiony i miasta organizują u siebie co najmniej jeden punkt programu, umożliwiając mieszkańcom udział w Europejskim Tygodniu Regionów i Miast. Imprezy te będą się odbywać od września do listopada pod hasłem „Europa w moim regionie/mieście”, a poświęcone będą najważniejszym tematom EWRC. Przeznaczone dla ogółu społeczeństwa, potencjalnych beneficjentów polityki regionalnej UE, specjalistów, naukowców i mediów, mogą przybierać różną formę: będą to konferencje, warsztaty, programy radiowe i telewizyjne lub wystawy. Wydarzenia na poziomie lokalnym mogą być również organizowane w połączeniu z uruchamianymi właśnie projektami w dziedzinie polityki regionalnej lub w ramach rocznych działań informacyjnych, zgodnie z wymogami przepisów o europejskich funduszach strukturalnych i inwestycyjnych.

http://ec.europa.eu/regional_policy/regions-and-cities/2016/local_events.cfm

Konkurs fotograficzny „Europa w moim regionie”

Zgłoszenia do piątej edycji konkursu fotograficznego są przyjmowane do 28 sierpnia. Aby wziąć udział w konkursie, należy wykonać zdjęcie przedstawiające projekt dofinansowany ze środków unijnych, na którym widoczna jest tablica lub billboard z informacjami dotyczącymi dofinansowania i flaga UE. Nagrodą dla trzech zwycięzców konkursu jest udział w kursie fotograficznym prowadzonym przez profesjonalnego fotografa oraz wycieczka do Brukseli.

<https://goo.gl/t3iwcT>

RegioStars

Celem nagród RegioStars jest wyróżnienie dobrych praktyk w dziedzinie rozwoju regionalnego oraz oryginalnych i innowacyjnych projektów, które mogłyby zainteresować i zainspirować inne regiony.

Nagrody w 2016 r. przyznawane będą w następujących kategoriach:

- ▶ INTELIGENTNY WZROST GOSPODARCZY: nowe szanse w gospodarce światowej
- ▶ ZRÓWNOWAŻONY WZROST GOSPODARCZY: gospodarka o obiegu zamkniętym
- ▶ WZROST GOSPODARCZY SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU: lepszy standard życia – tworzenie społeczności sprzyjających włączeniu społecznemu, wolnych od segregacji
- ▶ CITYSTAR: innowacyjne rozwiązania w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich
- ▶ SKUTEKZNE ZARZĄDZANIE: polepszanie sytuacji poprzez zmiany w zarządzaniu.

W tym roku zgłoszono 104 projekty, które są właśnie analizowane przez jury.

Ceremonia wręczenia nagród RegioStars 2016 odbędzie się podczas oficjalnego bankietu Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Centrum Sztuk Pięknych BOZAR w Brukseli we wtorek, 11 października. Autorom zwycięskich projektów nagrody wręczą komisarzy ds. Polityki Regionalnej Corina Crețu i Lambert Van Nistelrooij, przewodniczący jury konkursu RegioStars, a zarazem poseł do Parlamentu Europejskiego. ■

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

14. Europejski Tydzień Regionów i Miast 2016, 10-13 października 2016 r., Bruksela
Rejestracja rozpoczyna się 6 lipca:
<http://www.regions-and-cities.europa.eu>

Uniwersytet EWRC

PREZENTUJE NOWE BADANIA W DZIEDZINIE ROZWOJU REGIONALNEGO I MIEJSKIEGO

Uniwersytet EWRC udostępnia najnowsze badania w dziedzinie rozwoju regionalnego i miejskiego decydom i specjalistom.

Uniwersytet ten działa od ośmiu lat i stanowi jeden z zasadniczych elementów Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast (w skrócie EWRC). Celem jego działalności jest ułatwienie wymiany informacji pomiędzy pracownikami uniwersyteckimi z całej Europy oraz przedstawicielami władz regionalnych i lokalnych, aby popularyzować wyniki badań w dziedzinie rozwoju regionalnego i rozwoju obszarów miejskich oraz polityki spójności UE.

Uniwersytet EWRC organizowany jest przez trzy czołowe stowarzyszenia akademickie zajmujące się badaniami regionalnymi, regionalnym planowaniem naukowym i planowaniem przestrzennym – Stowarzyszenie Badań Regionalnych (RSA), Europejskie Stowarzyszenie Badań Regionalnych (ERSA) i Stowarzyszenie Europejskich Szkół Planowania (AESOP) – oraz Komisję Europejską i Komitet Regionów (KR).

W Europejskim Tygodniu Regionów i Miast bierze udział około 6000 specjalistów, decydentów i pracowników naukowych, interesujących się unijną polityką spójności. Podczas tego wydarzenia odbywa się około 130 sesji organizowanych przez instytucje europejskie, regiony, miasta i inne organizacje, dla których ważna jest polityka spójności UE. W ramach tego ogólnego programu Uniwersytet EWRC organizuje sesje koncentrujące się na najważniejszych tematach o praktycznym znaczeniu dla regionów i miast.

W tym roku sesje Uniwersytetu będą poświęcone następującym tematom:

- Wspieranie mikroprzedsiębiorstw w poprawie wydajności
- Skarby wiedzy: wyzwania i dylematy w relacjach miasto-uniwersytet
- Inteligentna specjalizacja po pięciu latach: od projektu do realizacji
- Wymogi dotyczące danych przestrzennych umożliwiające skuteczną politykę przestrzenną
- Trwały i zrównoważony wzrost gospodarczy: równoważenie rozwoju gospodarczego i ekologicznego w miastach i regionach
- Skutki terytorialne zmian klimatu na poziomie UE

Komisja Europejska

EUROPEAN UNION

Committee of the Regions

- Przepisy dotyczące rozwoju obszarów miejskich/polityki przestrzennej i zadanie stworzenia uproszczonych i łatwych systemów wdrażania
- Zrównoważone społeczeństwa przyszłości: sprostanie wyzwaniom demograficznym i dynamice „srebrnej gospodarki”
- Migracja i miasta: przestrzenne aspekty migracji
- Kim są ludzie pracujący od niedawna na własny rachunek w Europie i na czym polega ich wkład we wzrost oraz w spójność terytorialną i społeczną?

Seminarium Master Class

Ważnym elementem Uniwersytetu EWRC jest seminarium dla doktorantów i naukowców na początku kariery zainteresowanych polityką spójności UE. Seminarium to ma odbyć się w dniach 9–13 października. 30 wybranych uczestników weźmie udział w trwających pięć dni zajęciach poświęconych polityce spójności UE. Będą oni też mieli okazję zaprezentować w skrócie swoje najważniejsze badania panelom złożonym z wyższych urzędników UE, którzy będą mogli zgłaszać swoje uwagi w sprawie tych badań i udzielać opinii. Seminarium obejmie spotkania okrągłego stołu, sesje interaktywne oraz spotkania służące nawiązywaniu kontaktów z najwyższymi rangą urzędnikami unijnymi.

Głównymi tematami tegorocznego seminarium są:

- wspieranie wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu i spójności społecznej, z uwzględnieniem wymiaru terytorialnego oraz integracji rozwoju obszarów miejskich i wiejskich
- znaczenie gospodarki sieciowej: edukacja w dziedzinie polityki, transfery pomiędzy regionami i miastami, transfery wiedzy oraz
- poprawa systemu wdrażania polityki spójności: wydajność, uproszczenie i odpowiedzialność.

Zainteresowani wzięciem udział w seminarium Master Class muszą zmierzyć się z liczną konkurencją — są to stymulujące, rozwijające zajęcia, podczas których młodzi naukowcy mogą poznać najważniejszych decydentów unijnych i dyskutować o najistotniejszych kwestiach dotyczących tworzenia, wdrażania i skuteczności polityki. Uczestnicy poprzednich edycji seminarium przekonali się, że dają one okazję zyskania nowych kontaktów i możliwości oraz że wywierają one pozytywny wpływ na ich karierę zawodową.

Organizatorzy akademicy

Regional Studies Association

Stowarzyszenie Badań Regionalnych (RSA), założone w 1965 r., jest międzynarodową instytucją wymiany informacji w zakresie badań, rozwoju i polityki na szczeblu miejskim i regionalnym. RSA wydaje pięć czołowych czasopism w tej dziedzinie. Najstarszym i naj-

bardziej znanym jest *Regional Studies*. RSA finansuje ponadto nowe badania i wymianę wiedzy poprzez różnorodne programy finansowania oraz tworzenie sieci kontaktów i inne rodzaje wsparcia, pomagając naukowcom w rozwijaniu badań naukowych, kariery i wpływów. RSA jest zdania, że regiony stanowią bardzo ważne obszary odniesienia, użyteczne w badaniu natury i skutków zmian i innowacji politycznych, ekonomicznych, społecznych i środowiskowych. Stowarzyszenie współpracuje z organizacjami takimi jak Komisja Europejska, Komitet Regionów, DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Program Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich, Bank Światowy i Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Brało również od początku udział w działalności Uniwersytetu EWRC i w seminarium Master Class.

www.regionalstudies.org

Europejskie Stowarzyszenie Badań Regionalnych (ERSA) jest największym ponadregionalnym stowarzyszeniem naukowym działającym pod egidą Międzynarodowego Stowarzyszenia Badań Regionalnych (RSAI). ERSA zrzesza obecnie 18 stowarzyszeń krajowych i językowych, do których należą

naukowcy interesujący się zagospodarowaniem przestrzennym w Europie. Organizowany przez ERSA kongres cieszy się światową renomą i jest wyjątkowym forum wspierającym badania regionalne i wymianę informacji na temat bieżących kwestii ekonomicznych, społecznych i politycznych. ERSA współpracuje również aktywnie z innymi międzynarodowymi instytucjami i stowarzyszeniami (takimi jak Europejski Bank Inwestycyjny, Komisja Europejska, Europejskie Stowarzyszenie Uniwersytetów, AESOP) i uważa, że współpraca ta jest niezbędnym warunkiem promowania innowacyjnego myślenia i tworzenia nowych, inteligentnych rozwiązań dla obecnych problemów w zakresie rozwoju przestrzennego.

www.ersa.org

Stowarzyszenie Europejskich Szkół Planowania (AESOP), założone w 1987 r., jest międzynarodową organizacją uniwersytetów prowadzących prace

dydaktyczne i naukowe w dziedzinie planowania przestrzennego. Zrzesza ponad 150 instytucji i stanowi platformę wymiany wiedzy z zakresu planowania dla naukowców, specjalistów, organizacji branżowych, polityków i innych stron zainteresowanych rozwojem przestrzennym i rozwojem obszarów miejskich w całej Europie. Doroczny kongres AESOP jest największą konferencją w dziedzinie planowania przestrzennego w Europie. Stowarzyszenie wydaje własny periodyk, zatytułowany *Planning Education*, i współpracuje z ponad 50 innymi pismami zajmującymi się planowaniem przestrzennym. AESOP współdziała z europejskimi organizacjami akademickimi i stowarzyszeniami zawodowymi oraz z europejskimi i międzynarodowymi instytucjami, agencjami i programami (Komisja Europejska, Komitet Regionów, Program Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich), wspierając ich rosnące zainteresowanie „terytorium i terytorialnością”.

www.aesop-planning.eu

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://regions-and-cities.europa.eu>

Działać z uśmiechem

PO 30 LATACH PRACY W KOMISJI WALTER DEFFAA,
DYREKTOR GENERALNY DS. POLITYKI REGIONALNEJ
I MIEJSKIEJ, ŻEGNA SIĘ ZE WSPÓŁPRACOWNIKAMI

Gdy w 1983 r. Walter Deffaa rozpoczął swoją karierę zawodową, do Unii Europejskiej należało tylko dziewięć państw. Trzydzieści lat później, choć oprócz sukcesów zdarzały się również porażki, UE dokonała znaczących postępów i w skład rozwijającej się unijnej wspólnoty wchodzi obecnie 28 państw członkowskich z ponad 508 milionami mieszkańców. Walter Deffaa wspomina w wywiadzie, że na przestrzeni tych lat był świadkiem wielu znaczących zmian, zarówno we własnej pracy, jak i w odniesieniu do całej Unii.

Podczas swojej kariery w Komisji Europejskiej zajmował pan różne stanowiska w wielu Dyrekcjach Generalnych. Które było dla pana najtrudniejsze... lub też przyniosło najwięcej satysfakcji?

W Komisji spędziłem ponad połowę życia, mam więc z tego czasu mnóstwo wspomnień. Rozpocząłem pracę jako administrator w DG do Spraw Gospodarczych i Finansowych. Piątem się po szczeblach kariery w siedmiu Dyrekcjach Generalnych, uzyskując stanowisko Dyrektora Generalnego w trzech z nich – w Służbie Audytu Wewnętrznego, DG ds. Podatków i Unii Celnej i DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej.

Wydaje mi się, że największy wpływ wywarła na mnie praca w DG ds. Budżetu i DG ds. Polityki Regionalnej. Miałem przy tym dużo szczęścia w karierze zawodowej, jako że stałem przewijającym się w niej motywem był udział w przygotowaniu kilku reform politycznych. Podczas pracy w DG ds. Budżetu i w Służbie Audytu Wewnętrznego uczestniczyłem w realizacji inicjatywy w sprawie właściwego i skutecznego zarządzania finansami autorstwa Liikanena oraz strategii reformy systemu zarządzania, polityki kadrowej i polityki zarządzania finansami autorstwa Kinnocka. Podczas pracy w Sekretariacie Generalnym zajmowałem się pierwszym komunikatem Komisji dotyczącym oceny skutków regulacji, a następnie byłem szefem gabinetu komisarz Wulf-Mathies. Pracowałem przy Agendzie 2000, wieloletnich ramach finansowych na lata 2000–2006, które obejmowały rozszerzenie UE na wschód. W ostatnim czasie zajmowałem się wraz z innymi

pracownikami DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej kształtowaniem i wdrażaniem nowoczesnej polityki spójności, uproszczeniem systemu wdrażania i przekierowaniem naszej polityki i całej Dyrekcji Generalnej na działania skoncentrowane na wynikach.

Czym ukierunkowanie na wyniki różni się od wcześniejszego skupienia na wykorzystaniu funduszy?

Po raz pierwszy możemy zgłaszać, na co środki będą wydawane i jakie będą tego wyniki. Wskazujemy na przykład, ile miejsc pracy powstanie, ile osób otrzyma dostęp do czystej wody lub pomoc w postaci szkoleń, ile jest osób w niekorzystnej sytuacji, takich jak migranci i przedstawiciele mniejszości biorący udział w programach rozwoju społecznego, ile przedsiębiorstw otrzymuje wsparcie, ile gospodarstw otrzyma lepszy szerokopasmowy dostęp do internetu itd. Po przyjęciu programów kraje UE określają własne cele i oczekiwane rezultaty w ramach dofinansowania ze środków polityki spójności. Wprowadziliśmy ponadto specjalne wymagania związane z koncentracją tematyczną, tak aby przyznane środki stanowiły masę krytyczną i mogły przyczynić się do rzeczywistej zmiany i uzyskania konkretnych wyników w terenie.

Dla zachowania przejrzystości jest bardzo ważne, by do tych informacji mieli dostęp wszyscy obywatele. W grudniu ubiegłego roku Komisja Europejska przyjęła komunikat („Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu gospodarczego – maksymalizowanie wkładu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych”) z opisem głównych oczekiwanych wyników. Informacje te są obecnie publicznie dostępne na Portalu Otwartych Danych Komii-

Europejski Tydzień Regionów i Miast 2015: uczestnicy seminarium Master Class

sj (https://cohesiondata.ec.europa.eu/), który jest regularnie aktualizowany. Polityka spójności nie jest już tylko teoretycznym pojęciem – ukierunkowanie na wyniki można uważać za wielki przełom w okresie programowania 2014–2020.

To duży krok naprzód, ale czy uważa pan, że trzeba się bardziej starać, by wyeliminować braki w komunikacji w zakresie polityki regionalnej?

Tak, komunikacja stanowi spore wyzwanie. Jeśli przyjrzymy się danym, okaże się, że tylko około 30% obywateli wie o regionalnych projektach finansowanych przez UE, choć, co ciekawe, ponad 70% z nich uważa, że są to dobre projekty. Dzięki lepszej komunikacji lokalnej można wiele zyskać – im więcej ludzie wiedzą o działaniach podejmowanych w regionach, takich jak stworzenie nowego zakładu uzdatniania wody czy centrum innowacji, tym bardziej pozytywnie są do nich nastawieni. Im bliżej jesteśmy ludzi w terenie, tym większe zainteresowanie okazują projektami, które są realizowane w ich

„Dzięki lepszej komunikacji lokalnej można wiele zyskać”.

otoczeniu. Aktywnie współpracujemy z INFORM, siecią osób zarządzających komunikacją w krajach UE i w poszczególnych regionach, pomagając im w wymianie informacji o dobrych praktykach. Organizujemy cykl seminariów w krajach UE z udziałem różnych podmiotów, takich jak przedstawicielstwa Komisji w państwach członkowskich i przedstawiciele Punktów Informacji Europejskiej Europe Direct, aby pokazać organom państwowym, jak ważny jest dialog z obywatelami. Z okazji ostatniego Dnia Europy, który obchodzono 9 maja, lokalni politycy z kilku krajów UE odwiedzili miejsca realizacji projektów i gromadzili informacje o wsparciu z Unii Europejskiej. Mamy również nadzieję, że coraz więcej politycznych przedstawicieli instytucji UE będzie miało okazję zobaczyć miejsca, w których realizuje

się udane projekty podczas pobytu w swoich krajach.

W jaki sposób Komisja może zadbać o to, by polityka spójności była wykorzystywana jak najlepiej we wszystkich regionach?

Wsparcie z funduszy polityki spójności odgrywało przez lata znaczącą rolę. Dzięki większej przejrzystości działania mamy dowody, że przyczyniło się w wielkim stopniu do poprawy sytuacji w mniej rozwiniętych regionach, zwłaszcza w Europie Wschodniej i że pomogło tym regionom nadrobić zaległości. Wciąż jednak mamy do czynienia ze znaczącymi dysproporcjami gospodarczymi. Obserwujemy więc pilnie biedniejsze regiony i zastanawiamy się, jak zwiększyć nasze oddziaływanie w niektórych krajach o niskim

dochodzie lub regionach o niskiej stopie wzrostu. Nie chodzi tylko o pieniądze. W tych krajach mogą wystąpić problemy dotyczące zarządzania, ram administracyjnych i prawnych, z którymi radzimy sobie poprzez wprowadzenie warunków wstępnych. Jeśli chodzi o praktyczniejsze kwestie, system wymiany peer-2-peer pomiędzy krajowymi i regionalnymi organami administracyjnymi ma na celu wzmocnienie potencjału administracyjnego, w dziedzinie zarządzania pakty na rzecz uczciwości służą walce z oszustwami i korupcją, a umowy zawierane między instytucjami zamawiającymi i oferentami powinny zapewnić większą przejrzystość.

Regiony transgraniczne również znajdują się dziś wysoko na liście priorytetów, a państwa członkowskie poszukują rozwiązania kryzysu uchodźczego i problemów związanych z bezpieczeństwem. Regiony te są zamieszkiwane przez około 150 milionów Europejczyków i wielu z nich boryka się z problemami, których nie da się rozwiązać samymi pieniędzmi. Przegląd współpracy transgranicznej, podjęty przez komisarz Corinę Crețu, ma na celu rozwiązanie problemów administracyjnych i regulacyjnych, m.in. kwestii związanych z transgraniczną opieką zdrowotną, zabezpieczeniem społecznym i mobilnością na rynku pracy. Posłużmy się przykładem. Dawniej przejazd z Danii do Szwecji mostem nad

„Ukierunkowanie na wyniki można uważać za wielki przetót w okresie programowania 2014–2020. Po raz pierwszy możemy zgłaszać, na co środki będą wydawane i gdzie”.

Sundem zajmował 30 minut. Czas ten wydłużył się obecnie dwukrotnie w związku z kontrolami granicznymi, które w miarę upływu czasu mogą wywrzeć znaczący wpływ na gospodarkę w regionach obu tych krajów, nie wspominając już o niedogodnościach i utrudnieniach, z którymi stykają się osoby pracujące w jednym z tych krajów, a mieszkające w drugim.

A oto kolejny powód do niepokoju: w przeszłości różnice między państwami członkowskimi zmniejszyły się, ale kryzys gospodarczy zatrzymał tę tendencję – był to prawdziwy dzwonek alarmowy. Związane z kryzysem spowolnienie wzrostu było najdotkliwsze dla najbardziej peryferyjnych regionów i miast.

W odpowiedzi ukierunkowaliśmy politykę spójności w większym stopniu na działania inwestycyjne i korzystamy obecnie z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Zwiększyliśmy prawie dwukrotnie (na poziomie około 20 mld EUR) przydział środków na instrumenty finansowe w celu znaczącego zwiększenia liczby przedsiębiorstw, które mogłyby skorzystać ze wsparcia w ramach polityki spójności. Naszym celem jest wspieranie gospodarek regionalnych poprzez skoncentrowanie się na obszarach realnego wzrostu, takich jak innowacje, a w szczególności na strategii inteligentnej specjalizacji, która moim zdaniem jest bardzo potężnym narzędziem wspierania przemiany gospodarek regionalnych. Kilka regionów z różnych krajów zrzeszyło się w ramach Inicjatywy Awangarda – „Nowy wzrost poprzez inteligentną specjalizację”. Jest to związane z chęcią wykorzystania w regionach UE inteligentnej specjalizacji w celu przyspieszenia nowego wzrostu poprzez innowacje w przedsiębiorstwach i modernizację przemysłu.

W bieżącym okresie programowania realizujemy w całej Europie ponad 120 krajowych i regionalnych strategii inteligentnej specjalizacji. Ciekawe jest to, że prosimy państwa członkowskie o współpracę z organami regionalnymi i publicznymi – nie tylko z rządami – w celu wspierania rozwoju regionalnego poprzez współpracę z przedsiębiorstwami, naukowcami, uniwersytetami i społeczeństwem obywatelskim w procesie społecznym, który – jak sądzę – odgrywa tu bardzo ważną rolę i jest bardzo obiecujący.

Niektóre Dyrekcje Generalne były krytykowane w Komisji za brak ściślejszej współpracy między sobą. Czy pana zdaniem partnerskie relacje między nimi uległy poprawie?

Współpraca, o której była mowa w poprzednim pytaniu, wykracza do pewnego stopnia poza tradycyjne sztywne zasady i odzwierciedla nasze funkcjonowanie w ramach Komisji: chodzi o to, by zapewnić, że polityka spójności nie będzie już odizolowanym działaniem politycznym. Współpracujemy obecnie z urzędnikami zajmującymi się innymi obszarami, takimi jak energia, ochrona środowiska i badania, a także rozwój obszarów miejskich. W praktyce nigdy wcześniej nie zdarzyła nam się tak ścisła współpraca pomiędzy dyrekcjami.

Odnosi się to również do moich przeszłych działań, jako że mocno wierzę w innowacyjność sektora publicznego, a z tym związana jest jedna ważna kwestia: to, że poszczególne urzędy powinny dzielić się ze sobą informacjami i wiedzą. Wdrożyliśmy na przykład program Seal of Excellence. Jeśli projekt zespołu badawczego zostanie zatwierdzony w konkursie projektów w ramach programu Horyzont 2020, ale nie ma wystarczających środków, by go zrealizować, wówczas projekt ten – w przypadku gdy wpisuje się w regionalny program rozwoju regionalnego – może zostać dopuszczony do realizacji i dofinansowany ze środków regionalnych bez konieczności ponownego składania wniosku. W ten spo-

sób powstają prawdziwie partnerskie stosunki pomiędzy sektorem badawczo-rozwojowym a polityką regionalną.

Plan inwestycyjny dla Europy Junckera i europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne są również powiązane: plan inwestycyjny opiera się na rentowności ekonomicznej, aby przyciągnąć prywatne inwestycje – ale ktoś musi przecież podejmować ryzyko. Niekiedy ryzyko to jest tak wysokie, że konieczne jest dodatkowe zabezpieczenie finansowe – i w tym może pomóc właśnie polityka spójności. Dobrym przykładem takiej współpracy jest fundusz inwestycyjny Troisième Révolution Industrielle (Trzecia Rewolucja Przemysłowa) w Nord-Pas-de-Calais. Jest to program, którego celem jest dojście do zerowej emisji dwutlenku węgla do roku 2050, przy czym zapotrzebowanie energetyczne regionu ma być pokryte dzięki odnawialnym źródłom energii.

Stosujemy obecnie bardzo perspektywiczne i nowoczesne struktury zarządzania, próbując skłonić do współpracy np. osoby odpowiedzialne za energię w państwach członkowskich oraz zarządzających funduszami – i podobnie działamy w dziedzinie środowiska.

Czy takie partnerstwo obejmuje również inne instytucje europejskie lub inne kraje poza Europą?

Oczywiście omawiamy najważniejsze problemy z Parlamentem, Radą i Komitetem Regionów (KR). Współpraca z Komitetem Regionów jest dla nas szczególnie ważna. W przeszłości pomoc z ich strony miała bardziej ogólny charakter, ale dziś jest bardziej strategiczna, np. w zakresie agendy miejskiej UE i inteligentnej specjalizacji. Zintegrowane podejmowanie decyzji politycznych obejmuje coraz więcej obszarów strategicznych, takich jak aspekty środowiskowe, zagadnienia społeczne, wsparcie dla małych przedsiębiorstw itd., przede wszystkim w miastach. Pakt amsterdamski i agenda miejska stanowią nowy, interesujący aspekt wielopoziomowego zarządzania w strategicznym obszarze polityki.

„Powstają prawdziwie partnerskie stosunki pomiędzy sektorem badawczo-rozwojowym a polityką regionalną”.

Według statystyk miasta w Europie, zarówno duże, jak i średniej wielkości, są motorem wzrostu gospodarczego i w związku z tym potrzebują zintegrowanej polityki. Życie w mieście ma jednak negatywne strony, obejmujące problemy społeczne, zanieczyszczenie, korki, niedostatek mieszkań itd., dlatego też te kwestie zasługują na szczególną uwagę. W skali całego świata systemy miejskie Europy są jednak postrzegane jako przykłady dobrych praktyk – Ameryka Łacińska i kraje takie jak Chiny czy Japonia, z mniej zrównoważonymi wzorcami przestrzeni miejskiej, chcą uczyć się właśnie od nas.

Jak zmienił się projekt europejski od czasu, kiedy wszedł pan w skład Komisji?

Kiedy zaczynałem pracę w Brukseli w 1980 r., było dziewięć państw członkowskich i trwał właśnie kryzys – wszyscy mówili o eurosklerozie, zawiódł też plan Wernera w sprawie unii gospodarczej i walutowej. Uważam w gruncie rzeczy, że w pewnym sensie kryzys zawsze były częścią projektu europejskiego, ale jednocześnie zawsze szliśmy naprzód i pokonywaliśmy te problemy.

Początkowo celem projektu była integracja Europy Zachodniej – a potem w 2002 r. 19 państw członkowskich przyjęło wspólną

walutę. Od tego czasu zjednoczyliśmy kontynent, rozszerzając UE na wschód i nadal czynimy postępy. Dziś w tworzeniu wspólnej polityki bierze udział niemal trzykrotnie więcej państw członkowskich. Ale nadal mamy kryzysy, takie jak obecny – zdarzają się nawet głębokie kryzysy. W latach 80. i 90. narzekaliśmy, że nie ma znaczącej publicznej debaty politycznej o sprawach europejskich. Dziś taka debata zdecydowanie się toczy, przy czym okazuje się trudnym wyzwaniem dla wszystkich, którzy pracują nad realizacją projektu europejskiego.

„W bieżącym okresie programowania realizujemy w całej Europie ponad 120 krajowych i regionalnych strategii inteligentnej specjalizacji”.

Jak zamierza pan wypełnić sobie czas na emeryturze po tak satysfakcjonującej karierze zawodowej?

W przeciwieństwie do niektórych zawodów praca Dyrektora Generalnego nie jest czymś, co można robić na pół gwizdka. Myślę, że byłoby mi łatwiej powoli zwalniać tempo pracy, niż przerwać ją nagle z dnia na dzień. Ale mam już w planach kilka rzeczy, którymi będę się zajmował. Zamierzam zostać lepszym golfistą, będę chodził po Alpach z jedną z moich córek, uczył młodzież na

uniwersytecie, a może znajdę dla siebie coś zupełnie innego – zobaczymy! Naprawdę doceniam, jak wspaniale potoczyła się moja kariera w Komisji Europejskiej. Sprawilo mi to wiele radości, ale chciałbym też dać coś od siebie społeczeństwu. ■

Mistrz upraszczania

W tym wydaniu Panoramy publikujemy wywiad na wyłączność z byłym wiceprzewodniczącym Komisji, przewodniczącym grupy wysokiego szczebla ds. uproszczeń — Siimem Kallasem.

Panie Kallas, czy może nam pan w skrócie wyjaśnić, z jakich powodów powołano grupę wysokiego szczebla?

Celem naszej grupy jest zagwarantowanie, aby państwa członkowskie podejmowały wszelkie możliwe działania na rzecz ułatwienia życia beneficjentom. Bierzymy pod uwagę pozytywne przykłady wdrożonych już rozwiązań oraz analizujemy powody, dla których pozostałe państwa wciąż się wstrzymują z ich stosowaniem. Patrzymy też w przyszłość i stosujemy nieszablonowe podejścia, aby odkryć nieznanne dotychczas sposoby wprowadzania uproszczeń. Doradzamy Komisji Europejskiej, w jaki sposób powodować dalsze zmniejszenie obciążeń administracyjnych dotyczących beneficjentów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w obecnym okresie programowania oraz jak je stosować w dłuższej perspektywie, z myślą o okresie po 2020 r.

Co sprawiło, że postanowił pan objąć stanowisko przewodniczącego grupy wysokiego szczebla i z jakimi wyzwaniem spotkał się pan pełniąc swoje obowiązki?

Moje zainteresowanie kwestiami upraszczania zrodziło się wtedy, gdy przeprowadzałem reformy w Estonii, w szczególności te, które dotyczyły powszechnego stosowania narzędzi informatycznych przez rząd. Motywacji dodało mi również doświadczenie, jakie zdobyłem pełniąc rolę komisarza odpowiedzialnego za absolutorium z wykonania budżetu UE. Chciałbym, aby administracja publiczna w każdym kraju UE zawsze dążyła do upraszczania sposobów komunikacji z obywatelami.

Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne stanowią istotną część unijnego budżetu i cieszą się dużym uznaniem wśród obywateli, regionów i państw członkowskich. Dają one wyjątkową szansę na poka-

zanie obywatelom, jak duży wpływ UE wywiera na ich regiony. Wielu beneficjentów skarży się, że proces starania się o fundusze europejskie jest zbyt skomplikowany, a w przypadku, gdy otrzyma się dofinansowanie, cała biurokracja i audyty związane z prowadzeniem projektu zniechęcają do ponownego skorzystania z tych środków. Ma to istotny wpływ na opinię o funduszach, musimy więc zrobić wszystko co w naszej mocy, aby realizacja naszych celów nie została zagrożona.

Moim zdaniem jednym z najpoważniejszych problemów jest fakt, że zbyt często uznanie czegoś za błąd uwarunkowane jest politycznie. Na przykład za błąd uważa się zwykłą pomyłkę w stosowaniu procedury. Jeżeli Trybunał Obrachunkowy zgłasza błąd na poziomie trzech procent, wszyscy automatycznie uznają, że przekłada się to na marnotrawstwo trzech procent środków z polityki spójności. Ponieważ wszyscy bardzo obawiają się popełnienia błędu, państwa członkowskie proszą często o wyjaśnienia i dodatkowe wskazówki. Te zaś stają się miękkim prawem, przekładając się na jeszcze więcej ograniczeń i większą niepewność prawa. Wszystko to sprawia, że poruszanie się w gąszczu przepisów staje się praktycznie niemożliwe. Musimy przerwać to błędne koło nieustannego tworzenia przepisów.

Jakie są dotychczasowe osiągnięcia grupy i co zamierzacie osiągnąć w przyszłości?

Tak naprawdę grupa wysokiego szczebla osiągnęła już bardzo wiele. W niespełna rok odbyliśmy trzy posiedzenia, podczas których omówiliśmy już cztery tematy: e-rządzenie, uproszczone opcje kosztów, dostęp MŚP do funduszy UE i instrumenty finansowe. 1 marca przestaliśmy Komisji i udostępniliśmy wszystkim zainteresowanym stronom pierwszy zestaw wniosków i zaleceń dotyczących e-rządzenia i uproszczonych opcji kosztów.

Abby osiągnąć lepsze rezultaty i wspierać przyjaźniejsze beneficjentom procedury, Komisja Europejska skupia swoje wysiłki na jak największym zwiększeniu możliwości uproszczeń w latach 2014–2020. W lipcu zeszłego roku Komisja powołała grupę wysokiego szczebla złożoną z niezależnych ekspertów. Jej zadaniem jest pomoc w realizacji tego ambitnego zadania poprzez monitorowanie procesów upraszczania z korzyścią dla beneficjentów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFSI). Poniżej można zapoznać się z podsumowaniem postępów prac grupy wysokiego szczebla, przedstawionym przez jej przewodniczącego, Siimę Kallasa.

Akumulacja wiedzy eksperckiej

Grupa wysokiego szczebla ds. uproszczeń dla beneficjentów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych została powołana przez Komisję Europejską w lipcu 2015 r. Grupa, w skład której wchodzi 12 posiadających wieloletnie doświadczenie ekspertów, doradza Komisji Europejskiej w kwestiach ograniczania obciążeń administracyjnych dotyczących beneficjentów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Zajmuje się oceną wykorzystywania możliwości upraszczania przez państwa członkowskie, identyfikuje dobre praktyki oraz formułuje zalecenia dla Komisji Europejskiej dotyczące podnoszenia współczynnika stosowania środków na rzecz upraszczania w latach 2014–2020 oraz ram regulacyjnych na okres po 2020 r.

dyskusji możemy zyskać dobry ogląd sytuacji, co umożliwi grupie zaproponowanie konkretnych zaleceń dotyczących lepszych sposobów przeciwdziałania zjawisku nadmiernego rygorystycznego wdrażania.

Jak według pana, jako przewodniczącego grupy wysokiego szczebla, wprowadzone zostaną uproszczenia?

Wszystkim zależy na wynikach i odpowiednim wykorzystaniu środków, dlatego przeprowadzane przez nas uproszczenie powinno zagwarantować, że system realizacji stanie się mniej skomplikowany, co pozwoli skupić się na wynikach. W obecnym okresie musimy skoncentrować się na maksymalizacji istniejących już możliwości — wydaliśmy już pewne zalecenia dotyczące potencjalnych działań, np. ułatwień wykorzystywania uproszczonych kosztów przez instytucje zarządzające.

Wydaje mi się, że w przyszłości wymagane będzie zastosowanie bardziej radykalnego podejścia, które odzwierciedlać będzie zmiany priorytetów w zakresie funduszy. Oznacza to, że ramy będą musiały być lepiej dopasowane do typu inwestycji. Powinny one np. obejmować bardziej elastyczne podejście, które będzie odzwierciedlać charakter różnorodnych instrumentów finansowych.

Do końca czerwca zamierzamy uzgodnić i opublikować drugi zestaw wniosków i zaleceń dotyczących dostępu MŚP do funduszy UE oraz instrumentów finansowych. Są to swego rodzaju wstępne sprawozdania dotyczące poszczególnych tematów objętych naszym działaniem, zaś w 2018 r. sporządzimy na ich podstawie ostateczne sprawozdanie na temat upraszczania. Obecnie skupiamy się na dziedzinach, na które naszym zdaniem możemy mieć potencjalny wpływ w bieżącym okresie, jednak jeszcze w tym roku w pełni poświęcimy się rozważaniom o kształcie uproszczonych ram wdrażania dla okresu po 2020 r. Zamierzamy ukończyć sprawozdanie na ten temat przed latem 2017 r. dając Komisji czas na jego uwzględnienie w swoich rozważaniach w sprawie przyszłości polityki spójności.

Czy może nam Pan powiedzieć, czego możemy się spodziewać po kolejnym posiedzeniu grupy poświęconym nadmiernemu rygorystycznemu wdrażaniu?

W obawie przed popełnianiem błędów administracji państwowe same przyczyniają się do tworzenia kolejnych poziomów przepisów i kontroli. Jednak kreowanie dodatkowych przepisów przekłada się na więcej problemów i więcej błędów, co stanowi poważne utrudnienie dla naszych beneficjentów. Podczas kolejnego posiedzenia dwoje naszych członków przedstawi sprawozdanie na temat nadmiernego rygorystycznego wdrażania. Zapoznamy się też z opiniami instytucji zarządzających, organów wdrażających, samorządów i oczywiście samych beneficjentów końcowych. Dzięki tej

Pierwsze spotkanie grupy wysokiego szczebla w październiku 2015 r.

Wyjątkowa perspektywa

Siim Kallas ma ogromne doświadczenie w stawianiu czoła wyzwaniom związanym z upraszczaniem przepisów na szczeblu europejskim. Był członkiem Komisji pod przewodnictwem Barroso przez dwie kadencje, w pierwszej objął stanowisko wiceprzewodniczącego Komisji odpowiedzialnego za administrację, audyt i zwalczanie nadużyć finansowych, następnie odpowiadał za transport. W przeszłości pełnił funkcję premiera i ministra finansów Estonii. Dzięki doświadczeniu we wprowadzaniu reform w Estonii oraz możliwości obserwowania transformacji gospodarczej napędzanej unijnym wsparciem finansowym w połączeniu z reformami Siim Kallas zyskał wyjątkowy punkt widzenia, pomocny w jak najlepszym dopasowywaniu unijnych funduszy do faktycznych postępów. Siim Kallas ma wykształcenie ekonomiczne i finansowe i jest obecnie profesorem wizytującym na Uniwersytecie w Tartu w Estonii.

Musimy też wyeliminować problemy z zaufaniem przejawiające się na różnych poziomach audytów i kontroli.

Jestem zdania, że dla pomyślnego wprowadzenia uproszczeń wymagana jest wola polityczna i wsparcie wszystkich zainteresowanych stron. Dotyczy to zarówno obecnego okresu, jak i przyszłości. Apetyt na upraszczanie wciąż rośnie. Komisja szuka lepszych sposobów wdrażania funduszy, co wyraziła powołując grupę wysokiego szczebla. Podobną otwartość zauważyłem też jednak w kontaktach z Parlamentem Europejskim i Komitetem Regionów. Wiem,

że państwa członkowskie są również gotowe na zmiany, dlatego jestem przekonany, że jesteśmy w stanie znaleźć konkretne rozwiązania. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://bit.ly/1eYWX6J>

AKTUALNOŚCI [W SKRÓCIE]

Prezentacja projektów w Grecji

W ramach unijnej kampanii „Europa w moim regionie”, zorganizowanej przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, mieszkańcy Grecji mieli w maju i czerwcu okazję zapoznać się lepiej z projektami współfinansowanymi przez UE w ich regionach. W Atenach i dziewięciu greckich regionach odbyło się łącznie 26 wydarzeń. Uczestnictwo Grecji, którego organizacją zajęła się krajowa Instytucja Koordynująca NSRO przy Ministerstwie Gospodarki, Rozwoju i Turystyki oraz Instytucje Zarządzające w regionach, polegało przede wszystkim na projektach w sektorze edukacji, kultury, transportu i środowiska miejskiego.

Region Krety zaprosił studentów na pokazy, na których naukowcy z Instytutu Informatyki Fundacji na rzecz Badań i Technologii zaprezentowali aplikację opartą na sztucznej inteligencji. Cykl spotkań informacyjnych odbył się w pięciu szkołach w tym regionie oraz na Chios i w Tripoli. Szkoły te zostały zbudowane, powiększone lub zmodernizowane dzięki środkom przyznanim w ramach NSRO na lata 2007–2013.

W sektorze transportu, z inicjatywy krajowej Instytucji Koordynującej NSRO podlegającej Ministerstwu Gospodarki, Rozwoju i Turystyki w miejscu realizacji dużego projektu współfinansowanego ze środków UE w greckiej stolicy zaprezentowano inne projekty otrzymujące dofinansowanie.

W Dniu Europy władze regionu Macedonia Wschodnia i Tracja otworzyły w mieście Ksanthi odrestaurowaną ze środków NSRO siedzibę garnizonu i zorganizowały wystawę poświęconą przekształceniu starego magazynu tytoniu w mieście Drama w pięciogwiazdkowy hotel dzięki

środkom z inicjatywy JESSICA. Projekty kulturalne były również zaprezentowane przez regiony Epiru, Wysp Jońskich, Tesalii, Grecji Zachodniej, Peloponezu i Grecji kontynentalnej.

WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/atlas/greece/

Udany rok dla EFEZ

Półtora roku po wprowadzeniu przez przewodniczącego Jean-Claude'a Junckera planu inwestycyjnego dla Europy i rok po uruchomieniu Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) Komisja sporządziła bilans dotychczasowych osiągnięć.

Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS), zarządzany przez grupę EBI, jest na dobrej drodze do zmobilizowania co najmniej 315 mld EUR na dodatkowe inwestycje w realną gospodarkę do połowy 2018 r. EFIS udziela gwarancji pokrycia pierwszej straty, co oznacza, że EBI może inwestować w więcej projektów, niekiedy bardziej ryzykownych i w dodatku może dokonywać tych inwestycji szybciej niż bez udziału EFIS. Fundusz, działający już w 26 państwach członkowskich, na podstawie wniosków o dofinansowanie zatwierdzonych do tej pory ma przeznaczyć 100 mld euro na inwestycje.

W lutym Komisja wydała wytyczne, w jaki sposób europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne (ESI) można łączyć z EFIS, aby umożliwić jak najwięcej inwestycji. Z połączenia środków z tych funduszy już korzysta pierwsza grupa projektów, a sposób organizacji łącznego dofinansowania z funduszy zostanie jeszcze bardziej uproszczony. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://europa.eu/!XC78YN>

Jeden za wszystkich, wszyscy za jednego

Program Interact stanowi przykład dobrych praktyk w dziedzinie skutecznego zarządzania, w ramach

którego rozwijane są zharmonizowane narzędzia dla inicjatywy wspólnotowej Interreg: KEEP, HIT, EMS i tworzenie marki Interreg. Kwestie te przybliży Gabriel Alvarez, kierownik ds. komunikacji programu Interact.

Regiony europejskie często stają przed wieloma wyzwaniami związanymi z efektywnym zarządzaniem europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi: muszą unikać błędów finansowych, a jednocześnie osiągać konkretne rezultaty. Z tego powodu wszystkie kraje, a nawet wszystkie samorządy regionalne, tworzą zazwyczaj własne rozwiązania w tej dziedzinie. Podejście takie może jednak skutkować wysokimi kosztami administracyjnymi i finansowymi.

W celu rozwiązania tego problemu Komisja Europejska powołała grupę wysokiego szczebla niezależnych ekspertów ds. monitorowania uproszczenia dla beneficjentów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Jej zadaniem jest doradzanie Komisji w sprawach dotyczących uproszczenia i zmniejszenia obciążeń administracyjnych beneficjentów europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

Jednocześnie priorytety inwestycyjne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) obejmują m.in. zwiększanie zdolności instytucjonalnej instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej. Znajduje to odzwierciedlenie w ramach celu tematycznego (TO) 11 w rozporządzeniu ustanawiającym wspólne przepisy (CPR) w okresie programowania 2014–2020.

Sprawna administracja publiczna ma pozytywny wpływ na środowisko gospodarcze – stymuluje produktywność, konkurencyjność i wzrost gospodarczy. Taki stan rzeczy daje programom Interreg i państwom członkowskim doskonałą okazję do pogłę-

INTERact

bienia współpracy pomiędzy poszczególnymi organami.

Program Interact odgrywa tutaj rolę katalizatora. Jako jeden

z głównych środków upraszczających stosuje się w jego ramach harmonizację, która ma na celu usprawnienie pracy instytucji programów Interreg, a także jego beneficjentów. Przy wsparciu programu Interact w roli czynnika ułatwiającego, powołano zespoły zadaniowe oraz grupy ekspertów inicjatyw Interreg, uczestniczące w tworzeniu wspólnych produktów, które będą wykorzystywane przez wszystkie programy.

Dzięki temu wspólnemu podejściu programy Interreg umożliwiły niewątpliwie zaoszczędzenie zasobów ludzkich i finansowych poprzez dążenie do współpracy, uproszczenia i ukierunkowania na wyniki. Wyniki tego działania umożliwiły stworzenie, w ramach programu Interact, narzędzi KEEP, HIT i eMS oraz spójnego wizerunku programu Interreg.

keep

KEEP jest obszerną, łatwą w użytku europejską bazą danych, wyszukiwarką i narzędziem grupującym projekty Interreg-IPA CBC i ENPI/ENI CBC i ich beneficjentów od roku 2000. Zwiększa ona widoczność

Interreg, usprawnia współpracę oraz zwiększa przejrzystość w wykorzystywaniu środków unijnych oraz usprawnia analizę luk we współpracy, sukcesów i trendów.

Oferuje też szereg możliwości w zakresie wyszukiwania odpowiednich partnerów i podobnych projektów w różnych obszarach tematycznych oraz gromadzenia danych do celów statystycznych, badań i raportowania. Do tej pory do bazy danych KEEP wprowadzono ponad 17 000 projektów współpracy terytorialnej, stanowiących 73 % projektów realizowanych w latach 2000–2006 i 93 % wszystkich projektów realizowanych w okresie 2007–2013.

HIT jest bazą szablonów, zestawień danych oraz wzorów formularzy, które mogą być pomocne dla kierownictwa programu Interreg w różnych dziedzinach: w wyborze projektów i ich realizacji, kontroli finansowej i audycie oraz ocenie kwalifikowalności wydatków.

Wiąże się to z uzgodnieniem przez zainteresowane strony minimalnych warunków dotyczących gromadzenia i przetwarzania danych w oparciu o wymagania właściwych polityk UE. Według sondażu Interact z 2015 roku w latach 2014–2020 pakiet HIT będzie używany w 66 % programów Interreg, a 20 % programów będzie czerpać z niego inspirację.

System eMS jest gotowym oprogramowaniem monitorującym dla programów i projektów współpracy UE obejmującym cały cykl życia projektu od składania wniosku, oceny i wdrożenia po płatności i sprawozdania dla Komisji Europejskiej.

Oprogramowanie opracowane przez Interact jest udostępniane dla programów współpracy UE nieodpłatnie. Do tej pory z systemu eMS zaczęto korzystać w ramach 33 programów Interreg, Interreg-IPA CBC i ENI CBC. W wielu programach używa się eMS do obsługi zaproszeń do składania wniosków, oceny projektów oraz sprawozdawczości.

Dzięki eMS programy współpracy UE są dostępne dla wnioskodawców, ponieważ system ten harmonizuje interfejsy użytkownika dotyczące składania wniosków projektowych i raportowania projektów w całej Europie. System eMS umożliwił do tej pory zaoszczędzenie ponad 10 milionów euro

z pieniędzy podatników i został również uznany za jedną z najlepszych praktyk przez grupę wysokiego szczebla ds. uproszczenia DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (zob. strona 14).

Interact jest programem EFRR, wchodzącym w skład inicjatyw Interreg, który koncentruje się na świadczeniu usług wspierających programy Interreg, Interreg IPA-CBC i ENI. Zajmuje się celem tematycznym 11 pt. „Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej”.

Wspólna marka

Tworzenie marki Interreg obejmuje inicjatywy takie jak przyjęcie wspólnego nazewnictwa (Interreg) dla wszystkich programów niezależnie od stosowanego języka, a także wspólnego logo i kampanii komunikacyjnej nazwanej Dniem Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Kampania ma na celu rozpowszechnianie wyników projektów poprzez organizację dorocznych imprez lokalnych w dniu 21 września.

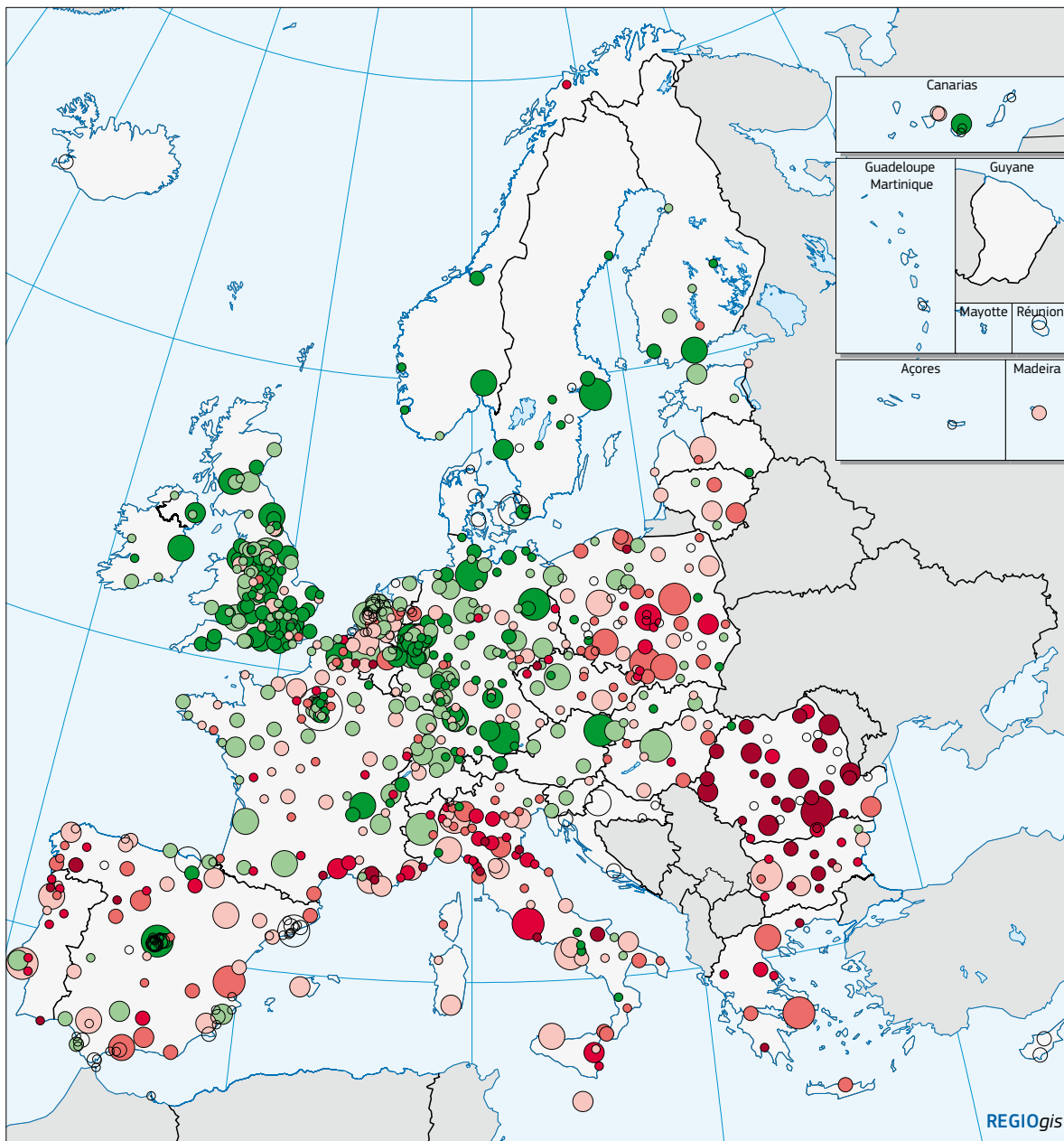
Wspólne stosowanie marki Interreg ma na celu zwiększenie jej widoczności i poprawę jej postrzegania. Komisja Europejska przywróciła nawet tę nazwę (Interreg V) w decyzji w sprawie obszarów i budżetów programu w oparciu o inicjatywę stworzenia marki Interreg. W ponad 70 % programów przyjęto nowe logo Interreg, uczestniczyły one także w Europejskim Dniu Współpracy Terytorialnej. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

www.interact-eu.net

OFIARY ŚMIERTELNE WYPADKÓW DROGOWYCH W MIASTACH, 2011-2013

UE chce do roku 2020 zmniejszyć liczbę ofiar śmiertelnych wypadków drogowych o 50%. Oznaczałoby to spadek liczby ofiar do poniżej 3,1 na 100 000 mieszkańców. Cel ten osiągnięto już we wszystkich miastach zaznaczonych na zielono. Większość miast w północno-zachodniej Europie ma niski współczynnik śmiertelności w wypadkach drogowych, ale ośrodki zaznaczone na fioletowo muszą nadal dążyć do zmniejszenia tej liczby. Współczynnik ten jest wysoki w większości miast rumuńskich (>9) i w wielu miastach w Bułgarii i w Grecji (>6). Aby możliwe było osiągnięcie celu unijnego do roku 2020, konieczna jest poprawa sytuacji w większości miast we Włoszech, Polsce, Hiszpanii i Portugalii.

Wypadki śmiertelne na 100 000 mieszkańców Liczba ludności ośrodka miejskiego

● < 2.0	○ < 100000
● 2.0 - 3.1	○ 100000 - 250000
○ 3.1 - 4.5	○ 250000 - 500000
● 4.5 - 6.0	○ 500000 - 1000000
● 6.0 - 9.0	○ 1000000 - 5000000
● ≥ 9.0	○ ≥ 5000000
○ Brak danych	

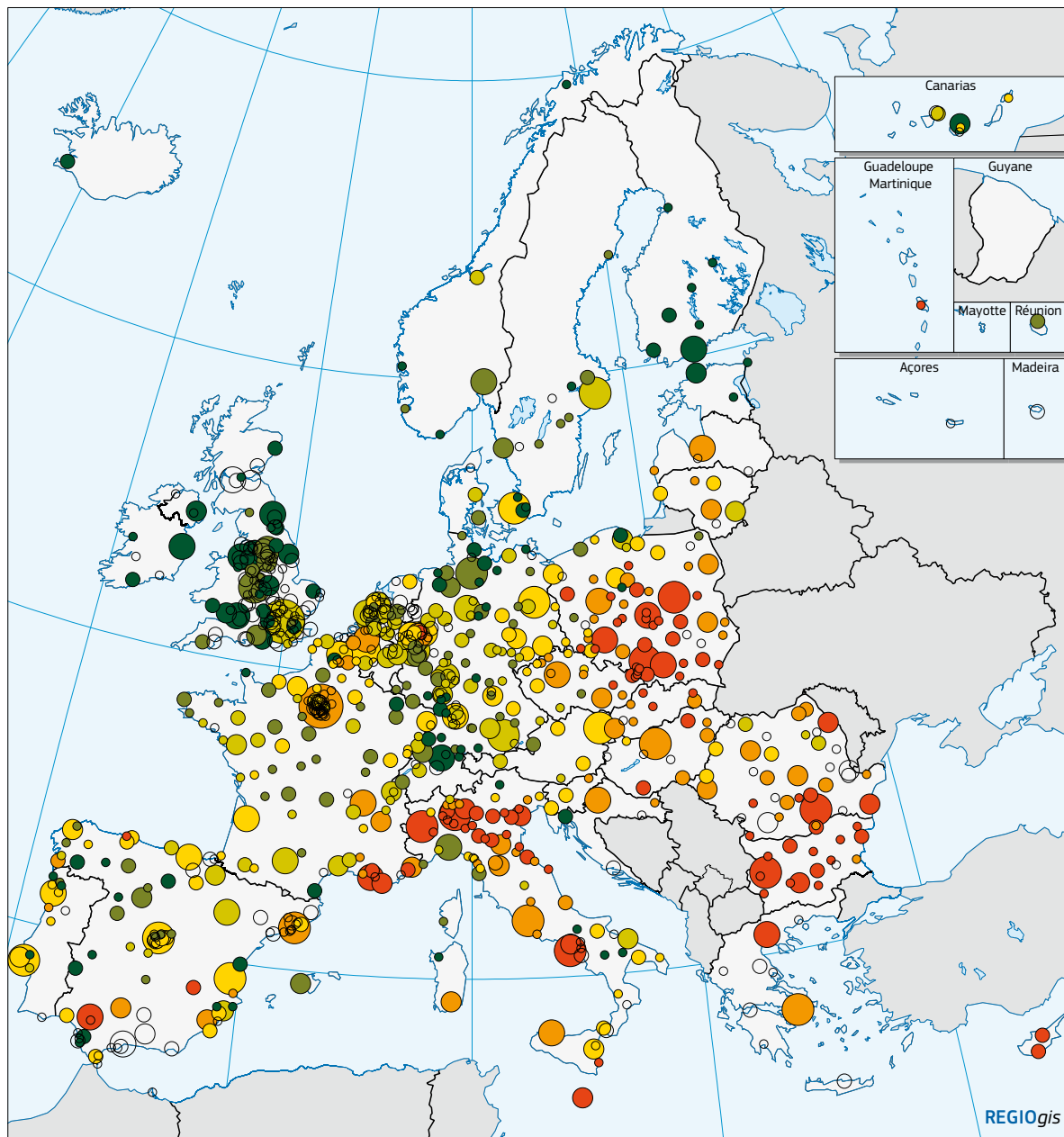
AT: 2013; BE: 2011 and 2013
 IT, PL, PT, SI, SK, FI, NO:
 2011-2012;
 IE, EL: 2011; CZ, ES, FR, SE: 2010-2011;
 MT: 2009; LU:
 2008-2009; RO: 2008
 Źródło: Eurostat

0 500 Km

© Stowarzyszenie ds. granic administracyjnych EuroGeographics

STĘŻENIE PYŁU ZAWIESZONEGO (PM10) W POWIETRZU W MIASTACH, 2013

Zanieczyszczenie powietrza może mieć negatywny wpływ na zdrowie ludzi, a nawet zmniejszać długość ich życia. Dyrektywa UE obniża próg stężenia pyłu zawieszonego o wielkości $10 \mu\text{m}^*$ do wartości poniżej $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Miasta zaznaczone na czerwono w roku 2013 przekroczyły ten próg. Norma określona przez Światową Organizację Zdrowia jest bardziej restrykcyjna: wynosi $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Wszystkie miasta zaznaczone na żółto i pomarańczowo przekroczyły ten poziom w 2013 r. Najwyższe stężenia wystąpiły w miastach w Bułgarii, na południu Polski, na Cyprze i na Nizinie Padańskiej we Włoszech. Niewiele miast nie przekroczyło tego poziomu. Chodzi głównie o Finlandię i Zjednoczone Królestwo oraz niektóre miasta w Hiszpanii, Francji i Niemczech.

Dzienne średnie stężenie ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

- < 19
- 19 - 21
- 21 - 23.5
- 23.5 - 27
- 27 - 33
- ≥ 33
- Brak danych

Liczba ludności ośrodka miejskiego

- < 100000
- 100000 - 250000
- 250000 - 500000
- 500000 - 1000000
- 1000000 - 5000000
- ≥ 5000000

Średnia zarejestrowana przez stacje pomiarowe w obrębie miasta.
Źródła: EEA, DG ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej

0 500 Km

© Stowarzyszenie ds. granic administracyjnych EuroGeographics

*jednostką pomiaru wielkości cząstek jest μm =mikrometr (1/1000 milimetra) / $\mu\text{g}/\text{m}^3$ =mikrogram na metr sześcienny (1 mikrogram=1/1000000 grama)

Strategia UE na rzecz regionu Morza Jońskiego i Morza Jońskiego: całą parą naprzód!

Celem Strategii UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EUSAIR) jest wsparcie tego regionu, zamieszkałego przez 70 milionów ludzi i będącego kluczowym elementem ciągłości geograficznej Europy, w jak najlepszym wykorzystaniu bliższej współpracy w dziedzinach takich jak wspieranie gospodarki morskiej, ochrona środowiska, udoskonalenie połączeń transportowych i sieci energetycznej oraz pobudzanie rozwoju zrównoważonej turystyki.

Półtora roku po konferencji inauguracyjnej w Brukseli w listopadzie 2014 r. trzecia unijna strategia makroregionalna jest obecnie w fazie realizacji. Wspólna praca ośmiu krajów uczestniczących w tym projekcie (Albania, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Czarnogóra, Grecja, Serbia, Słowenia i Włochy) opiera się na stabilnej platformie służącej określeniu priorytetów w obrębie czterech filarów tematycznych strategii: 1) „niebieski” wzrost; 2) rozwój połączeń w regionie; 3) poprawa jakości środowiska; 4) zrównoważony rozwój turystyki. Priorytetem programu Interreg ADRION, przyjętego w grudniu 2015 r. dla tego samego obszaru co strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego, jest wspieranie struktur administracji i zarządzania w ramach strategii.

12 i 13 maja 2016 r., z okazji 1. Forum Strategii UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego w Dubrowniku (Chorwacja), komisarz ds. Polityki Regionalnej Corina Crețu spotkała się z ministrami spraw zagranicznych i ministrami ds. funduszy UE ośmiu krajów uczestniczących w realizacji strategii oraz z ponad 600 przedstawicielami zainteresowanych podmiotów (administracji krajowej, regionalnej i lokalnej, środowisk akade-

mickich, przedsiębiorstw i instytucji społeczeństwa obywatelskiego) w regionie Adriatyku i Morza Jońskiego w celu zapoznania się z postęпами w strategii makroregionalnej UE i wyznaczenia dalszych działań.

Od słów do czynów

Otwierając konferencję, komisarz Crețu poruszyła trzy najważniejsze czynniki umożliwiające przejście od słów do czynów. Pierwszym z nich jest potrzeba wybiegania myślą ponad granice i sektory, a co za tym idzie, wychodzenie poza „strefę komfortu”. Drugim jest upewnienie się, że w działaniach uczestniczą wszyscy partnerzy, których to dotyczy. Trzecim jest konieczność przekształcenia woli politycznej w odpowiednie zasoby. W deklaracji przyjętej w Dubrowniku ministrowie zobowiązują się do zaangażowania zasobów finansowych, administracyjnych i technicznych. Deklaracja wzywa również do lepszego dostosowania strategii do krajowych priorytetów finansowania.

Uczestnicy spotkania zastanawiali się, w jaki sposób podejście makroregionalne może pomóc temu obszarowi w nabraniu większej odporności poprzez wspólne rozwiązywanie złożonych, różnorodnych problemów, z którymi pojedyncze kraje nie są już w stanie samodzielnie sobie poradzić. Innym ważnym tematem była konieczność stworzenia skutecznego, wielopoziomowego systemu zarządzania, będącego podstawowym warunkiem prawidłowego wdrożenia strategii i realizacji jej celów.

Forum stanowiło potwierdzenie potencjału strategii UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego: może ona nie tylko pomagać w zwiększaniu konkurencyjności i w rozwoju połączeń w regionie, ale także wspierać cztery uczestniczące w spotkaniu kraje kandydujące do UE i potencjalne kraje kandydujące w ich dążeniu do integracji z UE.

Wsparciem w ramach strategii opartej na czterech filarach objętych jest osiem państw:

Blue Growth
EUSAIR

Grecja i Czarnogóra

Connecting the Region
EUSAIR

Włochy i Serbia

Environmental Quality
EUSAIR

Słowenia oraz Bośnia
i Hercegowina

Sustainable Tourism
EUSAIR

Chorwacja i Albania

Aspekty przekrojowe i zasady horyzontalne:

- Rozwijanie zdolności, w tym komunikacyjnych
- Badania naukowe, innowacje, małe i średnie przedsiębiorstwa
- Łagodzenie zmian klimatu i przystosowanie do nich
- Zarządzanie ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi

1 czerwca 2016 r. rząd Chorwacji przekazał tymczasowe przewodnictwo Inicjatywy Adriatycko-Jońskiej i samej strategii EUSAIR rządowi greckiemu. Przemawiając podczas sesji zamykającej forum, wiceminister gospodarki Alexis Charitsis oznajmił, że greckie przewodnictwo będzie przebiegać pod hasłem „myśl makroregionalnie — działaj lokalnie”.

Strategia makroregionalna stanowi zintegrowane ramy, które mogą zostać objęte m.in. wsparciem europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu podejmowania działań w zakresie wspólnych wyzwań państw członkowskich i państw trzecich znajdujących się na tym samym obszarze geograficznym. Państwa te będą dzięki temu czerpać korzyści ze zwiększonej współpracy, która pomaga w osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego, zatwierdzona przez Radę w 2014 r., jest trzecią unijną strategią makroregionalną obok pionierskiej strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (EUSBSR) i strategii UE na rzecz regionu Dunaju (EUSDR), przyjętych przez Radę odpowiednio w 2009 i 2011 r. Czwarta makroregionalna strategia UE na rzecz regionu alpejskiego została uruchomiona w styczniu 2016 r. (zob. *Panorama* 56).

WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/adriatic-ionian/2016

<http://www.adriatic-ionian.eu/>

Uchwyczone obiektywem

Co roku Unia Europejska obejmuje tysiące projektów w całej Europie dofinansowaniem w ramach funduszy regionalnych. Konkurs fotograficzny „Europa w moim regionie” daje okazję na przeżycie wspaniałej przygody z aparatem, polegającej na fotografowaniu projektów dofinansowanych przez UE. Zamieszczamy tutaj tylko skromny wybór fotografii wykonanych w ostatnich latach w na terenie całej Europy.

Ostateczny termin składania zgłoszeń w konkursie mija 28 sierpnia 2016 r. Nagrody zostaną wręczone zwycięzcom podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Brukseli, który odbędzie się w dniach 10–13 października. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<https://goo.gl/t3iwct>

Waszym zdaniem to dział Panoramy, w którym interesariusze na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim przedstawiają swoje plany na okres 2014–2020.

Panorama zaprasza do dzielenia się swoimi opiniami w tej kwestii, i to we własnym języku. Mogą one zostać opublikowane w kolejnych wydaniach magazynu. Aby uzyskać stosowne informacje, w tym także na temat terminu przesyłania opinii, należy skontaktować się z nami.

regio-panorama@ec.europa.eu

Arctic Smartness – wykorzystywanie regionalnego potencjału

Laponia to najbardziej wysunięty na północ region UE i brama do Arktyki. Ma ona istotne znaczenie nie tylko dla kwestii zmian klimatu i zrównoważonego rozwoju zasobów naturalnych, ale także dla współpracy międzynarodowej, ogólnoświatowego bezpieczeństwa i rozwoju gospodarczego, co podkreślono w ostatnim wspólnym komunikacie do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zintegrowanej polityki UE na rzecz Arktyki.

Określenie „Arktyka” często przywołuje na myśl stereotypowe obrazy, np. śnieg i lód, jednak region ma o wiele więcej do zaoferowania: bogate zasoby naturalne, dobrze rozwiniętą infrastrukturę, a także innowacyjny sposób myślenia. Zaledwie w kilka lat Laponii udało się przekuć arktyczne wyzwania w arktyczną pomysłowość zwaną oficjalnie Arctic Smartness.

W jaki sposób Laponia zdobyła miano najbardziej zaawansowanego i innowacyjnego regionu Arktyki? Dzisiejsza Laponia to rzadko spotykane połączenie niezliczonych niewielkich osad, ośrodków miejskich i miejscowości turystycznych — tutaj każdy znajdzie coś dla siebie. Są tu lasy, rwące rzeki, szeroka gama usług badawczych oraz stabilne otoczenie inwestycyjne i biznesowe wspierane przez prężną współpracę transgraniczną i sieci współpracy. W Laponii Arktyka to chleb powszedni.

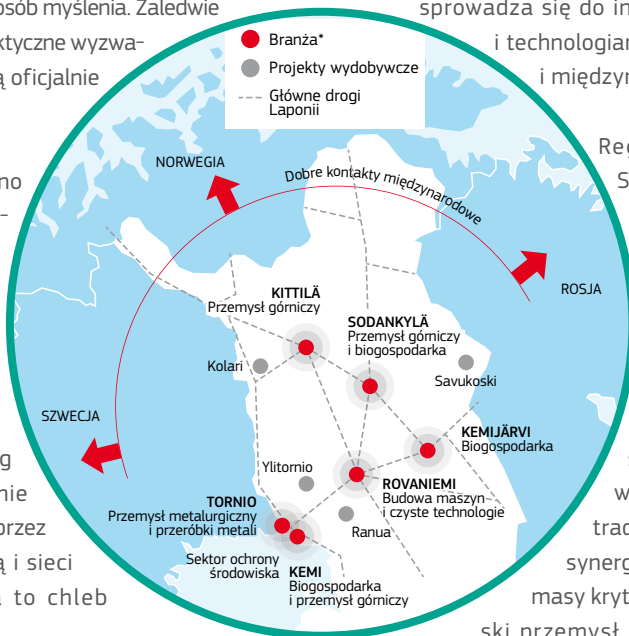
Przemysłana mieszanka wiedzy z zakresu przemysłu i zaangażowania w zrównoważony rozwój stanowi trzon sektora przetworzenia zasobów naturalnych w regionie.

Choć Laponia przeżyła okres niezwyklego rozwoju przemysłowego — znajduje się tu jedno z największych w UE skupisk zakładów obróbki drewna i minerałów — regionowi udało się zachować czystość wód i powietrza na jednym z najwyższych poziomów na świecie. Jest to też jeden z największych regionów posiadających certyfikację na zbiór produktów naturalnych.

„Inwestując w przyszłość zdecydowaliśmy się na podjęcie odważnych i otwartych wyborów. Laponia to jeden z pierwszych regionów Finlandii, który przyjął koncepcję inteligentnej specjalizacji (S3). Był to przełomowy krok, który pomógł nam rozpoznać wschodzące gałęzie przemysłu zakorzenione w potencjale regionu, dając podstawy do rozwoju marki Arctic Smartness” wyjaśnia Kristiina Jokelainen z Regionalnej Rady Laponii, kierownik strategii S3 i rozwoju regionalnych klastrów.

Od samego początku planowanie i wdrażanie koncepcji S3 oparte było na powszechnym uczestnictwie i regionalnym zaangażowaniu zainteresowanych stron. Lapońska koncepcja Arctic Smartness sprowadza się do interakcji między różnymi sektorami i technologiami w ramach współpracy regionalnej i międzyregionalnej.

Regionalne klastry koncepcji Arctic Smartness — arktyczny przemysł i gospodarka obiegowa, inteligentna arktyczna społeczność wiejska, wzornictwo arktyczne, bezpieczeństwo Arktyki oraz arktyczne otoczenie na rzecz rozwoju — stanowią trzon zrównoważonego rozwoju i regionalnego systemu innowacji Laponii. Stosowany przez nas nowoczesny, wielosektorowy i wykraczający poza tradycyjne ograniczenia model podejścia synergicznego pomaga przezwyciężyć brak masy krytycznej w regionie i zintegrować lapoński przemysł z globalnym łańcuchem wartości.

Päivi Ekdahl - dyrektor ds. rozwoju, Regionalna Rada Laponii

Wsparcie dla wysp w ramach polityki spójności

Regiony wyspiarskie mają wspólne, charakterystyczne cechy, odróżniające je wyraźnie od regionów kontynentalnych. Unijne fundusze strukturalne i inwestycyjne odgrywają w tych regionach wielką rolę, wspierając uruchamianie długoterminowych projektów inwestycyjnych i uzupełniając braki w finansowaniu.

Wartykule 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przyznano, że w regionach wyspiarskich panują stałe niekorzystne warunki, wymagające szczególnej uwagi. Codzienne wyzwania, takie jak brak korzyści skali, niewielkie rynki i ograniczone inwestycje prywatne w wielu sektorach, w tym w zakresie transportu, efektywności energetycznej (co skutkuje ubóstwem energetycznym), łączności cyfrowej itd., wpływają na działalność przedsiębiorstw i zarobkowanie.

Polityka spójności jest tą unijną polityką, która najlepiej nadaje się do rozwiązywania problemów wysp. W regionach wyspiarskich w doskonały sposób wykorzystuje się fundusze strukturalne i inwestycyjne na inwestycje w zakresie transportu, efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii, badań itd., co przyczynia się do realizacji celów strategicznych UE do roku 2020 i na kolejne lata.

Można jednak również odnotować przykłady niepowodzeń i nieprzewidywanej realizacji projektów, zwłaszcza w zakresie dostępu do polityki spójności dla wysp na poziomie NUTS 3 lub niższym w przy-

padku, gdy stanowią one część regionów na kontynencie o znacznie wyższym PKB, zaklasyfikowanych na poziomie NUTS 2.

Ze względu na swoje oddalone położenie i unikalne cechy wyspy szczególnie dotkliwie odczuły skutki niedawnego kryzysu finansowego. Z najnowszych danych Eurostatu o regionalnym PKB w roku 2014 wynika, że największe spadki w Europie – na poziomie 30% – nastąpiły na wyspach. Jest to kolejny dowód na rosnącą lukę rozwojową pomiędzy centralnymi regionami Europy i jej obrzeżami. Z tym poważnym problemem, który w przyszłości będzie narastał, można walczyć wzmacniając terytorialny wymiar polityki spójności.

Konferencja Peryferyjnych Regionów Nadmorskich Europy (www.cpmr.org), która zrzesza około 160 regionów zamieszkiwanych przez – w przybliżeniu – 200 milionów osób, apeluje o bardziej zrównoważony rozwój na obszarze Europy. Od 1973 roku KPRNE wraz ze swoją Komisją ds. Wysp stara się zadbać o to, by potrzeby i interesy peryferyjnych i wyspiarskich regionów członkowskich były brane pod uwagę w politykach o dużym oddziaływaniu terytorialnym, takich jak polityka spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej, polityki morskiej i polityka w zakresie dostępności.

George Hatzimarkos – przewodniczący Komisji ds. Wysp Konferencji Peryferyjnych Regionów Nadmorskich (KPRNE) i gubernator regionu Południowego Morza Egejskiego (Grecja)

Inteligentne podejście województwa pomorskiego do rewitalizacji

Województwo pomorskie, realizuje program operacyjny w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), poświęcony m.in. rewitalizacji obszarów miejskich. Program operacyjny jest tylko jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2014–2020 ma na celu podjęcie wyzwań rozwojowych stojących przed województwem w sferze gospodarczej, edukacji, aktywności zawodowej i społecznej, wykorzystania specyficznych potencjałów poszczególnych obszarów, systemu transportowego, energii i środowiska. Chodzi o zapewnienie współpracy, spójności i bezproblemowej koordynacji poprzez szeroką gamę realizowanych zadań i różnorodnych instrumentów wdrożeniowych.

Aby to osiągnąć, województwo pomorskie stosuje z powodzeniem podejście negocjacyjne, oparte na uczestnictwie i zaangażowaniu wielu instytucji partnerskich, podmiotów i społeczności. W podejściu tym ważną rolę odgrywa określanie inteligentnych specjalizacji, rozwijanie najlepszych projektów rewitalizacyjnych i koordynowanie działań w miastach i otaczających je obszarach funkcjonalnych.

Województwo pomorskie zastosowało rzadko spotykane partnerstwo oddolne, w którym definiuje się inteligentne specjalizacje na podstawie wniosków złożonych w otwartym konkursie przez zainteresowane podmioty biznesu i nauki. Wnioski zostały ocenione przez ekspertów spoza regionu i z zagranicy, legitymujących się doświadczeniem w międzynarodowym biznesie i sektorze badawczym. Na zakończenie kon-

kursu władze samorządowe ustaliły cztery obszary inteligentnej specjalizacji (zob. s. 31).

Siła w liczbach

Wybieranie specjalizacji w konkursie dało zielone światło bardzo aktywnemu procesowi odkrywania nowych możliwości przez przedsiębiorców, polegającemu na współpracy z różnymi regionalnymi partnerami reprezentującymi biznes, edukację, instytucje otoczenia biznesu i organizacje pozarządowe (NGO). Podmioty najbardziej zaangażowane w budowanie współpracy między nauką a biznesem mogły nawiązać partnerstwo bezpośrednio z zainteresowanymi stronami. Ogółem ponad 400 podmiotów wzięło udział w tej inicjatywie, min. instytucje takie jak największe szkoły i uczelnie w regionie, wiodące przedsiębiorstwa, gminy i związki gmin, a także szpitale i wiele organizacji pozarządowych. Największa grupa podmiotów liczyła około 300 firm.

W określaniu inteligentnych specjalizacji w regionie ogromną rolę odegrały negocjacje. Po wybraniu obszarów inteligentnych specjalizacji władze województwa wynegocjowały porozumienia z każdą z grup zainteresowanych danym obszarem. W porozumieniach tych określono zakres i priorytetowe obszary badawcze danej specjalności oraz zasady i warunki wspierania ich rozwoju ze środków publicznych, w tym

w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020.

Poprzez znaczną integrację środowisk zaangażowanych w rozwijanie inteligentnych specjalizacji gospodarczych, którą wzmacniają wspomniane wyżej porozumienia, planuje się stworzyć wiele nowych i innowacyjnych przedsięwzięć, projektów i produktów, które mogą być wprowadzane do obrotu, wspierając w ten sposób rozwój województwa pomorskiego, a także innych regionów.

W związku z wybranymi obszarami inteligentnych specjalizacji województwo pomorskie będzie dążyć do osiągnięcia znaczącej pozycji na rynkach międzynarodowych jako producent pojazdów pływających zasilanych alternatywnymi paliwami, inteligentnych domów, technologii służących rozwiązywaniu problemów z magazynowaniem energii oraz innowacyjnych produktów i usług w zakresie opieki zdrowotnej.

Od początku procedury wyboru inteligentnych specjalizacji szczególną uwagę zwracano na rolę prywatnego kapitału w przedsięwzięciach i projektach grup biorących udział w konkursie. Udział kapitału prywatnego gwarantuje większą wydajność i stabilność podejmowanych rozwiązań, ale nie tylko: umożliwia również stworzenie mechanizmów, które pozwolą na finansowanie rozwoju gospodarczego po 2020 r., kiedy środki z polityki spójności spadną poniżej poziomu z obecnego okresu programowania.

Polityka rewitalizacji

W okresie 2014–2020 jednym z priorytetów polityki spójności i częścią jej wymiaru miejskiego jest kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych w miastach. Stanowi to również ważny element polityki miejskiej w całej Polsce. W okresie tym projekty rewitalizacji finansowane ze środków polityki spójności będą opierać

się na kompleksowym, harmonijnym połączeniu działań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, których głównym celem jest włączenie społeczne osób mieszkających na zdegradowanych obszarach miejskich oraz zmniejszanie ich ubóstwa.

Województwo pomorskie podejmowało już takie działania w latach 2007–2013. Posługiwało się wówczas mechanizmami wdrażania dostępnymi w tym okresie. Dla każdego projektu rewitalizacji współfinansowanego przez EFRR przeznaczono w ramach instrumentu elastyczności znaczną pulę środków na działania o charakterze społecznym w wysokości do 15% kosztów kwalifikowanych. Cho-

Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku

Wnętrze Europejskiego Centrum Solidarności w Gdańsku

konieczne będzie znalezienie rozwiązań konkretnych problemów zidentyfikowanych w programach rewitalizacji obszarów zdegradowanych, ustalonych na podstawie dokładnych wskaźników sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, w której wyraźnie widoczny jest kryzys, stosunkowo głęboki, jeśli porównać go do sytuacji samego miasta i całego regionu.

Projekty będą realizowane przez miasta we współpracy z różnymi partnerami i zainteresowanymi grupami, przy zaangażowaniu mieszkańców i z zapewnieniem szerokiego udziału społeczeństwa na każdym etapie wdrażania działań. Projekty rewitalizacji przygotowuje się na podstawie ustawy o rewitalizacji przyjętej w 2015 r. oraz wytycznych adresowanych do instytucji regionalnych. Jako że sporządzenie programu rewitalizacji jest procesem trudnym i wieloaspektowym, 24 miasta i miasteczka województwa pomorskiego otrzymały specjalne dotacje na ten cel.

Inwestycje terytorialne

Regionalny Program Operacyjny na lata 2014–2020 w dużej mierze opiera się na podejściu terytorialnym. W ramach Zintegrowanych Porozumień Terytorialnych władze regionalne opracowują poprzez negocjacje z ośmioma funkcjonalnymi obszarami miejskimi (a także – oddzielnie, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych – z Trójmiejskim Obszarem Metropolitalnym) spójne pakiety przedsięwzięć. Chodzi tu o dziedziny takie jak aktywizacja zawodowa, edukacja przedszkolna, węzły transportowe, gospodarka odpadami i rozwój wyspecjalizowanych usług zdrowotnych. Projekty te mają na celu wykorzystanie możliwości rozwoju i pokonywania występujących w tym regionie przeszkód. Projekty zaakceptowane w ramach Porozumień Terytorialnych będą zajmować uprzywilejowaną pozycję (otrzymując dodatkowe punkty) w procedurze zdobywania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego.

Podejście terytorialne przyjęte w regionie pomorskim opiera się przede wszystkim na tym, że rozwiązywanie problemów miejskich na obszarach funkcjonalnych wymaga nie tylko środków finansowych, lecz przede wszystkim systematycznej współpracy, zarówno między sąsiadującymi gminami, jak i między organami publicznymi i przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami edukacyjnymi i naukowo-badawczymi. Zasady tworzenia takiego partnerstwa mają na celu zachęcanie do współpracy tam, gdzie wcześniej jej nie podejmowano i wzmocnienie jej tam, gdzie już istnieje.

Ponadto, biorąc pod uwagę doświadczenia zdobyte w latach 2007–2013, wypada zauważyć, że problemy powinny być rozwiązywane poprzez działania zaplanowane z góry w oparciu o strategiczne prze-myślenia. Porozumienia służą do dokładnej identyfikacji, starannego przygotowania i koordynowania projektów priorytetowych, co zwiększa szanse, że ich wprowadzenie w życie odbędzie się z jak najkorzystniejszymi efektami.

dziło o wsparcie uzupełniających działań społecznych na obszarach zdegradowanych w Polsce w obrębie osobnego programu operacyjnego z zastosowaniem narzędzia interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Zastosowano wyjątkowe metody wsparcia, które opierały się na wynikach negocjacji z miastami dotyczącymi zakresu i profilu ich projektów rewitalizacyjnych. Projekty te zostały następnie sfinansowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013. Województwo pomorskie stosuje to pilotażowe podejście negocjacyjne w zakrojonym na dużą skalę tworzeniu optymalnych rozwiązań dla miast i ich obszarów funkcjonalnych, które kwalifikują się do pomocy ze środków publicznych.

Wypróbowane i przetestowane

Zastosowane podejście do projektów rewitalizacji wspomaganych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020 zakłada kontynuację i rozwój wcześniej sprawdzonego mechanizmu, dzięki któremu zrealizowano osiem złożonych projektów rewitalizacyjnych obejmujących ponad 50 000 mieszkańców zdegradowanych obszarów w pięciu miastach.

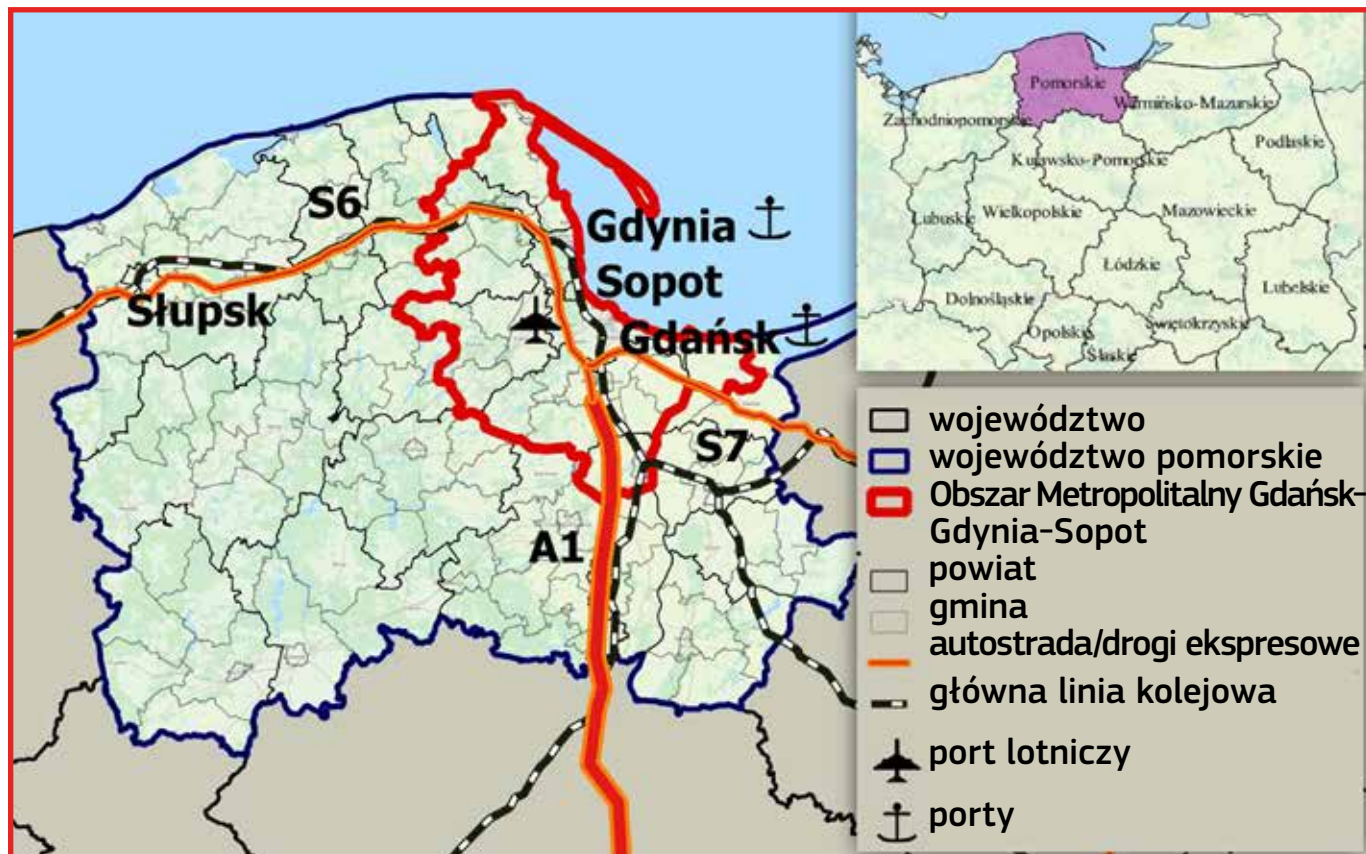
Projekty rewitalizacyjne są realizowane zgodnie z procedurą zintegrowanego projektu. Polega to na tym, że realizuje się dwa ściśle powiązane ze sobą projekty, jeden współfinansowany przez EFS, a drugi ze środków EFRR. Jednocześnie interwencje o charakterze społecznym będą określać charakter projektów dotyczących infrastruktury (nie zaś na odwrót). Realizację takiego modelu projektów ułatwia to, że Regionalny Program Operacyjny na lata 2014–2020 jest obecnie finansowany z dwóch funduszy.

Wielostopniowe negocjacje prowadzone przez 31 miast i władze samorządowe dotyczą m.in. wyznaczenia obszarów zdegradowanych, programów rewitalizacji obszarów miejskich i zakresu zintegrowanych projektów rewitalizacyjnych. W ramach finansowanych projektów

WIĘCEJ INFORMACJI

www.pomorskie.eu

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

Liczba mieszkańców: 2 302 000, stanowiąca 6% ludności Polski. Liczba ludności w tym województwie rośnie, a jej średnia wieku jest niższa niż średnia wieku całej populacji Polski. Obserwuje się tu również najwyższy w kraju przyrost naturalny i dodatnie saldo migracji.

Rynek pracy: w województwie jest coraz więcej pracowników o wysokiej wydajności pracy, czemu towarzyszy wysokie tempo wzrostu gospodarczego i spadające bezrobocie, kształtujące się na poziomie poniżej średniej krajowej.

Gospodarka: 64% średniego PKB na mieszkańca według standardów siły nabywczej w 28 krajach UE, ponadprzeciętna aktywność gospodarcza, wysokie wyniki firm innowacyjnych, działalność wiodących polskich przedsiębiorstw, również tych z udziałem kapitału zagranicznego.

Inteligentne specjalizacje: technologie offshore i portowo-logistyczne, technologie interaktywne w środowisku nasyconym informacyjnie, technologie efektywne w produkcji, przesył, dystrybucji i zużyciu energii i paliw oraz w budownictwie, technologie medyczne w zakresie chorób cywilizacyjnych i okresu starzenia.

Inne kluczowe sektory: usługi biznesowe; przemysł farmaceutyczny i kosmetyczny; biotechnologie; turystyka.

Mocne strony: położenie w obrębie sieci TEN-T; Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot jako innowacyjna, charakteryzująca się kreatywnością metropolia nadbałtycka; położenie nad morzem i dostęp do dużych portów morskich; wyjątkowe środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe (m.in. Gdańsk, miasto wolności i solidarności); duży ośrodek akademicki.

WIĘCEJ INFORMACJI

www.rpo.pomorskie.eu

Pionierzy w projektach w ramach polityki spójności

WYWIAD Z MIECZYŚLAWEM STRUŚKIEM, MARSZAŁKIEM WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

W jaki sposób polityka spójności przyczynia się do rozwoju gospodarczego regionu pomorskiego? Które obszary chciałoby państwo wysunąć na pierwszy plan?

Polityka spójności ma kluczowe znaczenie dla województwa pomorskiego. To głównie dzięki jej zasobom, celom i regułom nauczyliśmy się myśleć i działać zgodnie z zasadami ukierunkowanymi na wyniki i traktować problemy w sposób kompleksowy. Trudno to osiągnąć za pomocą polityk sektorowych, a zapewne jest to wręcz niemożliwe.

Polityka spójności skłoniła nas również w gruncie rzeczy do skupienia się na najważniejszych obszarach problemowych, na przykład w sektorze edukacji położyliśmy szczególny nacisk na kształcenie zawodowe, natomiast w dziedzinie mobilności skupiliśmy się na transporcie publicznym, w tym na transporcie szynowym. Ważne jest również przenoszenie osiągnięć badawczo-rozwojowych do gospodarki, przyciąganie inwestycji, poprawa efektywności energetycznej i tworzenie sieci produktów turystycznych.

Na czym polegają zalety i wady nowego podejścia w zakresie łączenia różnych funduszy i instrumentów finansowych? W jaki sposób zapewniana jest spójność i komplementarność?

Popieraliśmy koncepcję Programu Operacyjnego Łączącego Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego od samego początku debaty w sprawie polityki spójności na lata 2014–2020. Uważam, że dalsza konsolidacja tych funduszy powinna odbywać się tak, by ich wykorzystanie było w pełni komplemen-

tarne. Województwo pomorskie chętnie stosuje mechanizm zintegrowanych projektów, przede wszystkim w zakresie rewitalizacji i kształcenia zawodowego.

Jeśli chodzi o instrumenty finansowe, w Polsce jesteśmy pionierami. Moim zdaniem te instrumenty zbliżają mechanizmy realizacji polityki spójności do warunków rynkowych, co przyczynia się do tego, że interwencje publiczne są skuteczne i dobrze ukierunkowane, a to zwiększa siłę ich oddziaływania. W oparciu o nasze doświadczenia w zakresie instrumentów finansowych stworzyliśmy Pomorski Fundusz

Wielofunkcyjny dworzec kolejowy w centrum metropolii

Ten projekt jest pierwszą europejską inwestycją zrealizowaną w partnerstwie publiczno-prywatnym i finansowaną z programu JESSICA (Wspólne Europejskie Wsparcie na rzecz Zrównoważonego Inwestowania w Obszarach Miejskich), dostarczającego środki podlegające zwrotowi. Projekt dotyczył rewitalizacji dworca kolejowego w Sopocie i jego okolic. Zbudowano kompleks budynków, w tym nowy dworzec kolejowy oraz obiekty handlowe, biurowe i hotelowe. Stworzono również węzeł przesiadkowy, łączący różne środki transportu publicznego.

www.sopotcentrum.com.pl

Tunel drogowy pod Martwą Wisłą

Rozwoju, który po roku 2023 będzie jednym z najważniejszych instrumentów inwestycyjnych w tym regionie.

Jeśli chodzi o spójność i koordynację, warto zauważyć, że nasz regionalny program operacyjny jest wyraźnie oparty na podejściu terytorialnym i na zasadzie negocjacji – na przykład w ramach Zintegrowanych Porozumień Terytorialnych dla obszarów funkcjonalnych miast. Oznacza to, że dla głównych obszarów miejskich negocjujemy pakiety projektów, które mają na celu maksymalizowanie efektów ekonomicznych i społecznych w różnych częściach województwa.

Wszyscy domagają się uproszczenia zarządzania funduszami europejskimi. W jaki sposób może się do tego przyczynić województwo?

Nigdy nie mieliśmy zwyczaju tworzenia skomplikowanych procedur i nakładania zbędnych obciążeń na beneficjentów. Przygotowujemy regionalny program operacyjny, staraliśmy się nadal działać w pragmatyczny, elastyczny sposób. Silnie jednak ograniczają nas teraz przepisy tworzone na szczeblu unijnym i krajowym. Rozumiem potrzebę koordynacji i myślę, że w pewnych obszarach koordynację należałoby jeszcze udoskonalić. Nie powinno się to jednak opierać przede wszystkim na zestawach konkretnych wytycznych, które muszą stosować instytucje zarządzające pro-

gramami. Regiony mają w tym doświadczenie i nie unikają odpowiedzialności za skutki programów. Powinny jednak mieć większą swobodę wyboru najlepszych metod, za pomocą których chcą osiągać swoje cele. W naszym regionalnym programie operacyjnym praktyczne procedury dla beneficjentów są dla nas najważniejsze. Stworzyliśmy internetowy system składania wniosków, który jest stale dostosowywany do konkretnych wymogów kolejnych konkursów. Mamy również specjalną broszurę dla beneficjentów, zawierającą wszelkie niezbędne wyjaśnienia, jak składać wnioski o dofinansowanie projektów i jak przebiega ich ocena oraz informacje o realizacji i rozliczaniu projektów.

Jakich wyników spodziewają się państwo na koniec okresu finansowania 2014–2020?

Biorąc pod uwagę nasz potencjał absorpcji i dostępne zasoby, spodziewamy się, że w latach 2014–2020 otrzymamy łącznie 5,4 mld EUR z funduszy UE. Obejmuje to oczywiście wartość naszego regionalnego programu operacyjnego, czyli 1,8 mld EUR.

Zakładamy, że polityka spójności stanie się katalizatorem trwałej zmiany w naszym regionie. Dzięki temu pomorskie firmy powinny stać się ogniwem globalnego łańcucha wartości, nasza gospodarka powinna bardziej ukierunkować się na eksport i zmniejszyć swoją energochłonność. Chcemy również lepiej wykorzystywać ofertę rynku pracy, który składa się u nas z dobrze wykształconych, odważnych i przedsiębiorczych osób z szerokimi horyzontami. Dążymy ponadto do poprawy warunków życia mieszkańców, w tym m.in. do znacznego polepszenia jakości i dostępności podstawowych usług publicznych.

Nowe linie kolejowe i rozbudowa lotniska — województwo pomorskie wspiera transport publiczny

Budowa Pomorskiej Kolei Metropolitalnej (PKM) i rozbudowa Portu Lotniczego Gdańsk są największymi i najważniejszymi inwestycjami infrastrukturalnymi dla rozwoju transportu publicznego w województwie pomorskim. PKM łączy aglomerację trójmiejską z portem lotniczym w Gdańsku oraz z podregionem Kaszuby położonym na zachodzie. Gdański port lotniczy obsługuje coraz więcej połączeń między regionem pomorskim, Europą i resztą świata. Dzięki dynamicznemu wzrostowi liczby pasażerów, która w ciągu ostatnich dwóch lat zwiększyła się o ponad 30% do 3,7 mln pasażerów rocznie, Gdańsk stał się trzecim co do wielkości portem lotniczym w Polsce.

www.pkm-sa.pl

www.airport.gdansk.pl

Województwo pomorskie wraz ze swoją stolicą, Gdańskiem, są ściśle związane z Morzem Bałtyckim. Jak bardzo województwo jest zaangażowane w realizację strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego i jakie są wynikające z tego oczekiwania?

W realizacji strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego bierzemy udział od samego początku. Uważamy, że jest to szansa na dodatkowe bodźce rozwoju, wynikające z lepszej koordynacji działań licznych instytucji poszczególnych krajów basenu Morza Bałtyckiego. W regionalnym programie operacyjnym zidentyfikowaliśmy obszary, w których zamierzamy promować w większym stopniu współpracę w ramach strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego. Są to transfer wiedzy, energie odnawialne, turystyka i różnorodność biologiczna.

Mam nadzieję, że w wyniku powiązania strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego z naszym programem regionalnym będą powstawać znakomite projekty. ■

Invest in Pomerania

Dzięki projektowi System Promocji i Informacji Gospodarczej Województwa Pomorskiego stworzono kompleksowy system usług dla inwestorów. Współpraca pomiędzy najważniejszymi podmiotami obsługującymi inwestorów w regionie, zrzeszonymi w inicjatywie Invest in Pomerania, która obejmuje nie tylko wsparcie dla projektów inwestycyjnych, ale także promowanie inwestycji, doprowadziła do realizacji 57 udanych projektów, dzięki którym – jak zapowiedzieli inwestorzy – powstanie 8930 miejsc pracy.

www.investinpomerania.pl

Gdy zysk społeczny przewyższa zysk finansowy

WSPÓŁPRACA W GOSPODARCE SPOŁECZNEJ W GRECJI

Gospodarka społeczna, sektor, który lepiej niż inne przetrwał kryzys gospodarczy w UE, jest od dawna priorytetem Komisji Europejskiej.

W celu promowania „silnie konkurencyjnej społecznej gospodarki rynkowej” Komisja postanowiła, że gospodarka społeczna i innowacje społeczne staną się jednym z podstawowych elementów strategii „Europa 2020”, pod względem zarówno spójności terytorialnej, jak i poszukiwań nowych rozwiązań problemów społecznych, w szczególności w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem¹. W państwach takich jak Grecja, w których kryzys gospodarczy odcisnął się ciężkim piętnem na gospodarce i spójności społecznej, gospodarka społeczna może stanowić dobrą alternatywę.

Gospodarka społeczna nie jest w Grecji czymś nowym. Wspólną Kompanię i Bractwo Ambelakii, która powstała w tym kraju między 1750 i 1770 rokiem, uważa się za pierwszą nowoczesną spółdzielnię na świecie. Początkowo były to niewielkie stowarzyszenia zrzeszające rolników uprawiających bawełnę i producentów przędzy z 22 wiosek w okolicach doliny Tempe. W 1772 r. zjednoczyły się one, by uniknąć niepotrzebnej rywalizacji i konkurencji. Z czasem Wspólna Kompania stała się wielkim przedsiębiorstwem, liczącym 6000 członków, 24 fabryki i 17 agencji handlowych w całej Europie, od Petersburga po Londyn i Smyrnę. Jej członkowie mieli ubezpieczenie społeczne, mogli korzystać ze służby zdrowia, szkół i bibliotek oraz z Wolnego Uniwersytetu Ambelakii².

Od tego czasu sytuacja społeczno-gospodarcza kraju bardzo się zmieniła. Poważne skutki społeczne kryzysu, dezynwestycji i ogromnego wzrostu stopy bezrobocia ukazują wyraźniej niż kiedykolwiek, jak bardzo potrzeba inwestycji w przedsiębiorstwach, których głównym celem jest pozytywne wpływanie na kwestie społeczne przy zachowaniu stabilności finansowej.

Inwestowanie w regionalny wzrost gospodarczy

Gospodarka społeczna to w Grecji sektor wciąż jeszcze mało znany. Dzięki wsparciu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), przeznaczonemu bezpośrednio dla przedsiębiorczości społecznej (z całkowitym wkładem w wysokości 6,4 mln EUR), albo świadczonemu poprzez działania przedsiębiorcze głównego nurtu, gospodarka społeczna może rozwijać się w nowym okresie programowania. Przeznaczenie ponad 100 mln EUR z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) na promowanie przedsiębiorczości społecznej w okresie programowania 2014–2020 oraz wybór odpowiedniego priorytetu inwestycyjnego w programach operacyjnych przez wszystkie 13 regionów wyraźnie dowodzi, że władze greckie zamierzają wykorzystać gospodarkę społeczną jako nowy model, który przyczyni się do ogólnego wzrostu greckiej gospodarki. Gospodarka społeczna jest również wspomniana w protokole ustaleń³ jako jedno z narzędzi wspierania zatrudnienia i działalności gospodarczej.

Dzięki pomocy udzielonej w ramach polityki spójności rozwój gospodarki społecznej w Grecji jest doskonałą okazją do zaspokojenia potrzeb społecznych i stworzenia trwałych miejsc pracy w perspektywie średnioterminowej, w tym również dla słabszych grup społecznych.

1) COM 2011/682

2) Kalitsounakis, 1929: 224-231, za cytatem w: Nasioulas, 2010:64

3) Więcej informacji o protokole ustaleń: http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/index_en.htm

Oto trzy przykłady projektów dotyczących gospodarki społecznej w Grecji:

Sytuacja, w której każdy wygrywa

fun - food - social good.

Wise Greece jest organizacją non-profit, działającą na zasadach przedsiębiorstwa społecznego i realizującą dwa cele. Promuje ponad 450 produktów greckich najwyższej jakości, dzięki sprzedaży których może kupować żywność, przekazywaną następnie osobom w potrzebie. Wise Greece wybiera najlepsze produkty greckie

i promuje je w różnych punktach sprzedaży w całym kraju i za granicą. Producenci greccy przekazują określony procent zysku ze sprzedaży organizacji Wise Greece, która przeznaczają te środki na zakup podstawowej żywności dla organizacji charytatywnych i non-profit, pomagających ludziom bezdomnym, dzieciom i osobom starszym.

Przedsiębiorstwo to zdobyło wiele nagród dla instytucji okazujących odpowiedzialność społeczną, m.in. Nagrodę dla Zrównoważonej Przedsiębiorczości i Rozwoju w konkursie Startup Greece Awards 2016.

<http://www.en.wisegreece.com/>

Wspieranie włączenia społecznego

KoiSPE Diadromes jest spółdzielnią socjalną z ograniczoną odpowiedzialnością w Attyce, założoną przez pracowników Towarzystwa Psychiatrii Społecznej i Zdrowia Psychicznego. Głównym celem jej działalności jest zatrudnianie i rehabilitacja społeczna osób z problemami psychospołecznymi. W związku z tym KoiSPE prowadzi agencję pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego, która pomaga ludziom z problemami psychospołecznymi w zdobyciu i zachowaniu płatnego zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Spółdzielnia świadczy również usługi sprzątania i prowadzi kawiarnię, a także działa w handlu. Działania te przyczyniają się do tworzenia trwałych miejsc pracy dla tych osób, które są wykluczone z otwartego rynku pracy.

<http://koispediadromes.gr>

Czytaj, a dowiesz się wszystkiego!!

Shedia jest jedyną gazetą uliczną w Grecji. Należy do Międzynarodowej Sieci Gazet Ulicznych (INSP). Od lutego 2013 r. jest sprzedawana na ulicach Aten i Salonik przez bezdomnych i bezrobotnych,

którzy w ten sposób zdobywają mały dochód i mogą stopniowo poprawić sobie warunki życia. Shedia wspiera również reintegrację osób najbardziej potrzebujących poprzez różnorodne działania i wydarzenia, takie jak zakładanie lokalnych drużyn piłki nożnej, warsztaty artystyczne i teatralne, wycieczki społeczne w Atenach („niewidzialne wycieczki”) i wiele innych inicjatyw. ■

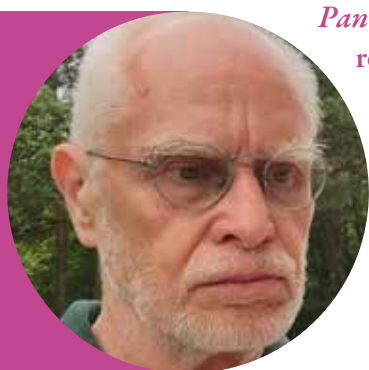
<http://www.shedia.gr/>

PROJEKT

Zaangażowanie młodzieży w działania na rzecz usprawnienia transportu publicznego

**ŁĄCZNE KOSZTY:
EUR 224 900**

**WKŁAD UE:
EUR 191 200**

Panorama przeprowadziła rozmowę z koordynatorem projektu BAYinTRAP Jackiem Piotrowskim o zaangażowaniu młodzieży w działania na rzecz unijnej polityki transportowej.

W całej Europie poszczególne kraje poszukują nowych sposobów stworzenia ekologicznych i wydajnych systemów transportu miejskiego. Zbyt często kładzie się jednak nacisk na technologię i infrastrukturę. W projekcie BAYinTRAP postanowiono podejść do tej sprawy w inny sposób, angażując młodych ludzi w aktywne działania na rzecz stworzenia polityki zrównoważonego transportu miejskiego.

„Biorąc pod uwagę fakt, że zaangażowani młodzi ludzie mogą odegrać ważną rolę w rozpowszechnianiu przekazu o zrównoważonym transporcie, projekt miał na celu pobudzenie ich kreatywności, entuzjazmu i nieszablonowego sposobu myślenia, a następnie wykorzystał te cechy do rozwiązania zagadnień związanych z bezpieczeństwem na drogach, dostępnością i zarządzaniem ruchem ulicznym”, wyjaśnia Jacek Piotrowski.

Projekt stanowił lekcją demokracji uczestniczącej, na której młodzi ludzie spotkali się z funkcjonariuszami publicznymi z Polski, Niemiec i Litwy po to, aby spojrzeć na znane od dawna problemy z innej perspektywy i znaleźć nowe podejścia do ekologicznego transportu miejskiego.

Od teorii do praktyki

Inspiracją dla projektu była poprzednia ogólnoeuropejska inicjatywa dotycząca transportu publicznego (inicjatywa CIVITAS, www.civitas.eu). W związku ze swoim udziałem w tej inicjatywie Jacek Piotrowski i jego współpracownicy z Samorządowej Agencji

Promocji i Kultury w Szczecinku (SAPIK) postanowili zorganizować dla swojego miasta coś podobnego, choć na mniejszą skalę.

Przy wsparciu lokalnych władz transportowych zgłosili się do Komisji Europejskiej za pośrednictwem Programu Współpracy Transgranicznej Południowy Bałtyk (2007–2013). Szczecinek otrzymał na ten cel wraz z niemieckim Greifswaldem i litewską Kłajpedą, również zaangażowanymi w działania na rzecz zrównoważonego transportu, wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Na wstępnym spotkaniu przedstawiciele SAPIK, partnerów ze spółki ATI erc gGmbH, Centrum Technologii regionu Pomorza Przedniego w Niemczech i Urzędu Komunikacji Publicznej z Kłajpedy powstał pomysł obozów letnich.

Obozy letnie

Postanowiono, że każde z miast zorganizuje letni obóz i ugości grupę uczestników z pozostałych dwóch miast. „Wysyłając na przykład młodzież z Greifswaldu do Szczecinka mieliśmy poczucie, że sprowadzamy tam ludzi, którzy mogą popatrzeć na sytuację świeżym wzrokiem”, podkreśla Jacek Piotrowski. Jak dodaje, uczestnikom pomagało to, że na wstępie otrzymywali szczegółowe informacje o transporcie publicznym, aby łatwiej im było analizować sytuację podczas zajęć na obozie.

Każde z miast przygotowało konkurs, który miał wyłonić uczestników na podstawie specjalnych kryteriów. Kandydatów poproszono o zaproponowanie rozwiązań, które mogłyby poprawić komunikację w ich mieście. Nagrodami dla sześćdziesięciorga zwycięzców w wieku od 16 do 19 lat były m.in., oprócz udziału w projekcie BAYinTRAP, bezpłatne przejazdy środkami transportu publicznego i bilety do kina.

Uczestników zapoznano na początku z problemami transportu publicznego poprzez prezentacje i wycieczki szkoleniowe po mieście, podczas których mieli dostać się do określonego miejsca korzystając

z komunikacji miejskiej. W Szczecinku używali smartfonów, by znaleźć drogę. W Kłajpedzie wykorzystali aplikację do geocachingu. W Greifswaldzie planowali trasy na podstawie pisemnych wskazówek.

Kontakt z decydentami

Na podstawie swoich wstępnych obserwacji uczestnicy omówili pozytywne i negatywne strony transportu publicznego. „Każda z grup przygotowała listę najważniejszych problemów i proponowała rozmaite usprawnienia”, wyjaśnia Jacek Piotrowski. „Następnie uczestnicy przedstawili wyniki dyskusji osobiście miejscowym politykom, administracji publicznej i innym zainteresowanym podmiotom”.

Jak opowiada Jacek Piotrowski, uczniowie mogli samodzielnie zadecydować, jak zaprezentować swoje zalecenia. W Szczecinku przygotowali prezentację w PowerPoincie, zaś w Kłajpedzie przedstawili osobno każde z zaleceń.

Na letnich obozach zorganizowano również liczne zajęcia edukacyjne na temat zrównoważonej mobilności, bezpieczeństwa ruchu drogowego i postawy obywatelskiej. „Uczestnicy zapoznali się z dobrymi praktykami i nauczyli się wypełniać formularze dobrych praktyk”, dodaje Jacek Piotrowski. „Gdy trafiali na jakieś rozwiązanie, które warto byłoby wprowadzić w ich mieście, opisywali je szczegółowo, by zawieźć te pozytywne pomysły do siebie”.

Pozytywne zmiany

W wyniku tych działań zaprezentowane pomysły zostały wdrożone bezpośrednio do miejskiej polityki transportowej w Szczecinku i łajpedzie. Jacek Piotrowski uważa, że organizatorzy projektu uzyskaliby lepsze rezultaty, gdyby zachęcili do niego urzędników miejskich, zanim uczestnicy zaprezentowali im swoje pomysły. „Uznaliśmy, że skoro władze Szczecinka podeszły do tego z entuzjazmem i zaangażowaniem, tak samo będzie gdzie indziej. Niestety tak się nie stało. Byłoby lepiej, gdyby udało się bardziej zaangażować wszystkich w te działania, jeszcze na etapie planowania projektu”.

Władze Greifswaldu okazały istotnie mniejszy entuzjazm wobec projektu, ale w Szczecinku, dzięki sugestii jednego z uczestników, operator transportu publicznego zamówił aplikację na urządzenia mobilne, która informuje o faktycznym czasie przybycia autobusu na dany przystanek.

Inne propozycje, które powinny stać się w przyszłości przedmiotem dyskusji, dotyczyły wprowadzenia większej liczby linii autobusowych, planów miasta na przystankach autobusowych, ścieżek rowerowych w parkach, lepszego dostępu do autobusów dla wózków inwalidzkich i wózków dziecięcych, ulepszonych przejazdów rowerowych, różnych metod płatności za wynajem rowerów, wiat i ławek na przystankach transportu publicznego i wielu innych rozwiązań.

Zdobyto dużo doświadczeń, które zostaną wykorzystane podczas sporządzania przyszłych planów transportu regionalnego. Urzędnicy dowiedzieli się na przykład, że trudno jest zmieniać podejście i zachowania bez bezpośredniego zaangażowania obywateli w tworzenie polityki. „Być może jednak najważniejszym wynikiem projektu było ponowne potwierdzenie znaczenia demokracji bezpośredniej i siły młodych pozwalającej im aktywnie uczestniczyć w działaniach ich samorządów. Takie efekty można z łatwością osiągnąć w wielu innych projektach, dziedzinach i regionach”, podsumowuje Jacek Piotrowski. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/projects/poland/bayintrap-engaging-youth-and-changing-public-transportation

PROJEKT

Ośrodek ekspercki przyciąga wiodące firmy

**ŁĄCZNE KOSZTY
ETAPU 1:
25 000 000 GBP
(32 406 250 EUR)**

**WKŁAD UE:
9 000 000 GBP
(11 666 250 EUR)**

National Composites Centre jest mieszczącym się w jednym z najnowszych parków naukowo-technologicznych w Zjednoczonym Królestwie centrum najnowocześniejszych badań i technologii w zakresie kompozytów, przyciągającym firmy należące do najbardziej innowacyjnych na świecie.

National Composites Centre (NCC) jest założonym od podstaw ośrodkiem badawczo-rozwojowym, otwartym w 2011 r. Dofinansowanie otrzymuje m.in. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). NCC zrzesza dynamiczne firmy i najlepszą kadrę naukową, akademicką i handlową w celu tworzenia technologii służących do projektowania i produkcji wyrobów kompozytowych, a także wykorzystywania w pełni możliwości w tym sektorze w całym Zjednoczonym Królestwie i poza jego granicami. Ponad połowa członków ośrodka pochodzi spoza Zjednoczonego Królestwa.

Zaawansowane kompozyty są lekkimi materiałami wysokiej jakości, dzięki którym zmienia się projektowanie i produkcja szerokiego wachlarza produktów, od elementów stosowanych w przemyśle lotniczym i samochodowym po technologie morskie i wykorzystujące odnawialne źródła energii, a nawet sport i rekreację. Obniżając masę produktów można znacznie zmniejszyć koszty produkcji, a także emisję dwutlenku węgla. Zyskuje się również ogromne możliwości handlowe i technologiczne.

Bezpośredni dostęp do takich najnowocześniejszych badań i działań rozwojowych jest bardzo ważny, czego dowodem są obecni członkowie NCC, wśród których można znaleźć czołowe firmy na rynku, takie jak Airbus Group, GE, Rolls-Royce, GKN Aerospace, BAE Systems, Shell, Vestas i 3M, a także wiele małych i średnich przedsiębiorstw. Centrum oferuje swoim członkom możliwość rozwijania, dostosowywania, zwiększania zakresu i zatwierdzania nowych i obecnie stosowanych procesów i technologii, a zarazem okazję do współpracy z innymi wiodącymi producentami i dostawcami.

Platforma startowa

NCC jest również częścią High Value Manufacturing Catapult, inicjatywy strategicznej obejmującej siedem ośrodków technologii i innowacji, która stanowi katalizator ożywienia przemysłu wytwórczego w Zjednoczonym Królestwie. Program daje naukowcom, inżynierom i przedsiębiorcom dostęp do zasobów wiedzy i doświadczenia w uczelniach wyższych, ośrodkach badawczych, w przemyśle i organach władzy. Poprzez przyspieszenie dostosowania nowych koncepcji do rzeczywistości rynku zmniejsza lukę między innowacjami na poziomie teoretycznym i produkcją na skalę przemysłową.

Siedzibę NCC zasilają w energię dachowe panele fotowoltaiczne, zmniejszające jego emisję dwutlenku węgla. Centrum uznawane jest powszechnie za międzynarodowego lidera w dziedzinie kompozytów, dzięki któremu przemysł kompozytów staje się bardziej konkurencyjny i ma coraz bardziej odpowiedzialną postawę ekologiczną. Po rozbudowie w 2014 r. budynek NCC zwiększył się dwukrotnie i obejmuje obecnie wielkonakładową jednostkę produkcyjną (służącą zaspokojeniu potrzeb przemysłu motoryzacyjnego), ośrodek szkoleniowy oraz różnorodne wyposażenie dla MŚP.

Centrum przyczyniło się bezpośrednio do stworzenia około 200 miejsc pracy, a w najbliższych latach ta liczba ma znacząco wzrosnąć. Warto jednak zwrócić uwagę przede wszystkim na to, że NCC rozwija szereg wysokiej jakości innowacyjnych, tanich produktów, które będą przyczyniać się do przyszłego dobrobytu Europy. ■

WIĘCEJ INFORMACJI
<http://nccuk.com>

PROJEKT

Pozytywne przyjęcie budownictwa pasywnego

**ŁĄCZNE KOSZTY:
3779000 EUR**

**WKŁAD UE:
377900 EUR**

Dzięki wykorzystaniu innowacyjnych technologii służących ochronie środowiska firma Weissenseer specjalizująca się w budownictwie drewnianym produkuje obecnie domy pasywne wysokiej jakości – w pasywnym budynku wysokiej jakości.

Firma Weissenseer Holz-System-Bau GmbH z siedzibą w austriackim mieście Greifenburg była z początku tradycyjną firmą stolarską. Dziś specjalizuje się w budowie stylowych drewnianych domów pasywnych. Produkcja takich właśnie budynków przyjaznych środowisku to obecnie niemal 90 % działalności firmy.

Zaczął się od tego, że na potrzeby swojej nowej oferty firma opracowała nowe procesy produkcji. Umożliwił to projekt „The Smallest factory in the world” („Najmniejsza fabryka na świecie”). W jego ramach opracowano nową linię produkcyjną zdolną do produkcji zgodnie ze ścisłymi normami budownictwa pasywnego, przy usprawnieniu i zautomatyzowaniu procesu budowlanego.

Normy dla domów pasywnych w Europie Środkowej wymagają m.in., by ostateczny projekt budynku uwzględniał, że całkowite zużycie energii pierwotnej nie będzie przekraczać 120 kWh/m² rocznie.

Projekt został dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Unii Europejskiej (EFRR) w ramach Program Operacyjny „Kärnten” („Karyntia”) na lata 2008–2009. Dzięki temu projektowi czas poświęcony na realizację pasywnego domu przez firmę Weissenseer, od pierwszej dostawy materiałów do ostatecznej wysyłki części domu do klientów, znacznie się skrócił: ze średnio 20 dni roboczych do zaledwie 2–4 dni.

Wydajność zwiększono tak znacząco dzięki stworzeniu wysokoefektywnego łańcucha produkcji, w dużym stopniu zautomatyzowanego i zoptymalizowanego, z uwzględnieniem różnorodnych kryteriów czasowych i przestrzennych. „Najmniejsza fabryka na świecie” może obecnie wyprodukować od 150 do 170 standardowych domów pasywnych rocznie.

Lider w zakresie ochrony środowiska

Najmniejsza fabryka na świecie jest nie tylko efektywnym zakładem produkcyjnym, lecz również sama jest budynkiem pasywnym. Wymaga dodatkowego ogrzewania w bardzo znikomym stopniu, ponieważ ciepło wytwarzane przez maszyny produkcyjne wystarcza do utrzymania odpowiedniej temperatury w pomieszczeniach. Ponadto około jedna szósta siedziby firmy składa się z powierzchni biurowej, w której skład wchodzi przestrzeń rekreacyjna i kawiarnia. Dzięki zoptymalizowanej konstrukcji z wewnętrznymi źródłami ciepła i dużymi oknami lokale biurowe również spełniają standardy budownictwa pasywnego.

Nowy zakład służy obecnie jako „dom pokazowy”, na przykładzie którego prezentuje się rozmaite budynki gospodarcze, których produkcję firma Weissenseer zamierza podjąć w najbliższej przyszłości. Będą to budowle biurowe i handlowe, szkoły i inne budynki użyteczności publicznej.

Dzięki temu projektowi w gospodarce karyntkiej powstał korzystny efekt domina, a w samej firmie utworzono kilka nowych miejsc pracy. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.weissenseer.com/en/home/>

PROJEKT

Jaśniejsza przyszłość dla węgierskiej firmy!

**ŁĄCZNE KOSZTY:
2 163 400 EUR**

**WKŁAD UE:
1 005 200 EUR**

Węgierska firma IBV Hungária Kft., zajmująca się produkcją oświetlenia i przetwórstwem tworzyw sztucznych znacznie rozszerzyła swoją bazę produkcyjną, tworząc 50 miejsc pracy i przyczyniając się do wzrostu konkurencyjności regionu dzięki dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Dzięki projektowi w siedzibie firmy w węgierskim mieście Kiskunfélegyháza w komitacie Bács-Kiskun wzniesiono w latach 2012–2013 magazyn o powierzchni 5659 m² i warsztat narzędziowy o powierzchni 965 m². Rozbudowa zakładu pozwoliła nie tylko na zachowanie dotychczasowych 436 miejsc pracy, ale również na przyjęcie dodatkowych 49 pracowników. Najbliższe okolice firmy również skorzystały na tej inwestycji.

Poza wzniesieniem dwóch nowych budynków zbudowano ponad 4,6 km dróg, by umożliwić sprawny przewóz surowców i gotowych produktów do i z zakładu. Postawiono ponadto 485 metrów ogrodzenia wokół nowych gmachów, a także nowy zbiornik retencyjny, zgodnie z przepisami bezpieczeństwa pożarowego.

Więcej przestrzeni, niższy koszt

Dzięki nowym budynkom firma dysponuje obecnie nowoczesną powierzchnią produkcyjną do wstępnego i końcowego montażu, realizacji wysyłki i przechowywania gotowych produktów. Po ich wzniesieniu uwolniła się także przestrzeń dla nowego sprzętu produkcyjnego. Co najważniejsze, dzięki nowemu magazynowi przyspieszono przepływ materiałów, a to umożliwiło znaczne poszerzenie asortymentu firmy. Projekt przyczynił się ponadto do zmniejszenia kosztów produkcji.

Dodatkowa pojemność magazynowa była koniecznym warunkiem utrzymania i zwiększenia konkurencyjności firmy, dotkniętej przez kryzys finansowy i nowe wyzwania na rynku. Działalność trzeba było również poszerzyć, by firma mogła zróżnicować ofertę produktów.

„IBV było w stanie zainwestować w swój rozwój znacznie szybciej, niż gdyby musiała wykorzystać inne źródła finansowania”, podkreśla Krisztina Rác, dyrektor finansowy spółki. „Inwestycje dały spółce lepszą pozycję, a jeszcze bardziej poprawiły sytuację pracowników”.

Pomimo złożoności projektu zrealizowano go w półtora roku bez żadnych większych problemów. Dotacja unijna pochodziła z Programu Operacyjnego Południowej Wielkiej Niziny Węgierskiej w ramach EFRR. ■

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.ibv.hu/>

www.kwf.at

Kultywowanie innowacji i technologii w rolnictwie

PROJEKT

Sieć Agripir została założona w odpowiedzi na rosnące obawy o to, czy tradycyjne rolnictwo górskie we francuskich i hiszpańskich Pirenejach jest w stanie zachować konkurencyjność na rynkach rolnych.

**ŁĄCZNE KOSZTY:
958 500 EUR**

**WKŁAD UE:
640 600 EUR**

Projekt został sfinansowany ze środków Programu Operacyjnego „Francja-Hiszpania-Andora” w okresie programowania 2007–2013. W 2012 r. postanowiono opracować innowacyjne rozwiązania dla niektórych problemów, z którymi borykali się rolnicy w górach po obu stronach granicy francusko-hiszpańskiej. W pierwszym etapie założono sieć Agripir, zrzeszającą 150 organizacji i ponad 300 osób z branży rolniczej, instytucje badawcze, MŚP specjalizujące się w zaawansowanych technologiach oraz lokalne agencje rozwoju.

Przedsiębiorcy z branży IT, sektora elektronicznego i kosmicznego podjęli współpracę z naukowcami, klastrami i agencjami rozwoju, aby znaleźć praktyczne rozwiązania, które mogłyby zmienić podejście do rolnictwa górskiego w Pirenejach. Połączenie ich zasobów i dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) miało służyć przede wszystkim zidentyfikowaniu i wsparciu projektów badawczo-rozwojowych z prawdziwym potencjałem gospodarczym.

W ramach realizacji trzyletniego projektu Agripir wsparcie postanowiono udzielić pięciu innowacyjnym inicjatywom. Do końca roku 2015 ukończono etap badawczo-rozwojowy tych projektów, przygotowując się do wprowadzenia na rynek produktów, procesów i usług stworzonych w ich ramach.

Najlepsza piątka

W projekcie **E-PASTO** opracowano prototypowe urządzenie z funkcją geolokalizacji, pomagające rolnikom w wyszukiwaniu i zarządzaniu stad pasących się latem wysoko na halach. Krowom zakłada się nowoczesne obroże z odpornym na wstrząsy urządzeniem, dzięki któremu rolnik może monitorować, gdzie się znajdują i jakie mają nawyki żywieniowe. Określa w ten sposób bezpieczne dla bydła obszary i może zapobiegać kradzieży. Sieć komunikacyjna niskiej częstotliwości wykorzystywana w tych urządzeniach może pracować autonomicznie od sześciu do dziewięciu miesięcy, podawać położenie co 60–90 minut i informować rolnika bezpośrednio za pomocą smartfona, tabletu lub komputera o naruszeniu zabezpieczeń.

Jak sama nazwa wskazuje, uczestnicy projektu **COWMON** pracują również nad systemem ciągłego nadzoru zwierząt pasących się na

rozległych i oddalonych od osad terenach górskich. Celem projektu jest stworzenie produktu końcowego, który będzie opłacalny i samowystarczalny w zakresie zużycia energii.

W projekcie **HY-POWERBOX** chodzi o zapewnienie rolnikom samowystarczalności w zakresie energii niezbędnej do wykonywania codziennej pracy na trudno dostępnych obszarach.

Celem **LIVE-PRE-LIFE** jest z kolei stworzenie kompleksowego systemu, który poprawi sytuację związaną z obecnością dużych drapieżników na obszarach górskich, tam, gdzie przebywają również zwierzęta hodowlane. System będzie obejmował rozwiązania dotyczące ogrodzeń dla zwierząt i wczesnego wykrywania ataków drapieżników oraz aktywną ochronę przed nimi.

W ostatnim projekcie o nazwie **MASTECH** opracowuje się system wykorzystujący magnetyczny rezonans jądrowy i termografię w celu wykrywania zapalenia wymienia u owiec, kóz i bydła.

W trakcie realizacji projektu zespół Agripir zorganizował również Święto Górskich Pastwisk. W tym dniu około 600 gości, turystów i przedstawicieli środowisk rolniczych mogło zapoznać się z działalnością sieci i pierwszymi wynikami projektu. Zorganizowano również konferencję poświęconą wilkom, warsztaty umożliwiające nawiązanie kontaktów oraz spotkanie przy okrągłym stole na temat przyszłych wyzwań rolnictwa na terenach górskich, którego syzyfowy trud stał się dzięki Agripir nieco lżejszy.

Latem 2015 r. projekt znalazł się w finale konkursu RegioStars w kategorii „Inteligentny wzrost gospodarczy — uwalnianie potencjału wzrostu MŚP na rzecz gospodarki cyfrowej”, co świadczy o uznaniu, jakim obdarzono jego osiągnięcia.

WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.agripir.com/fr/>

PROGRAM

2 WRZEŚNIA

Kraków (PL)

Konferencja w sprawie planu inwestycyjnego

25 WRZEŚNIA – 1 PAŹDZIERNIKA

Izola (SI)

Strategia UE na rzecz regionu alpejskiego (EUSALP)

10–13 PAŹDZIERNIKA

Bruksela (BE)

Europejski Tydzień Regionów i Miast (oraz ceremonia RegioStars)

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy
#ESIFunds

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/photos/euregional/)

RegioNetwork

[yammer.com/RegioNetwork](https://www.yammer.com/RegioNetwork)

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
@CorinaCretuEU

Więcej informacji o tych wydarzeniach znajduje się w części Wydarzenia strony internetowej InfoREGIO:
http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/newsroom/events/

Urząd Publikacji

Komisja Europejska,
Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej
Komunikacja – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Brussels
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu